

M A T E R I A Ł Y

Adam Lisek

<https://orcid.org/0000-0001-6403-6211>

Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział Katowice

Spis posłów z Wielkiego Księstwa Litewskiego i ich postawa na sejmie pacyfikacyjnym 1735 roku

Zarys treści

W artykule uściślono informacje dotyczące reprezentacji poselskiej z Wielkiego Księstwa Litewskiego, która przybyła do Warszawy na sejm pacyfikacyjny w 1735 r. Ustalono urzędy, jakie pełnili poszczególni posłowie oraz udokumentowano ich aktywność w źródłach. W trakcie analizy materiału źródłowego wykazano, że zdecydowanie większą aktywność na sejmie przejawiali posłowie z Korony. Identyfikacja poszczególnych posłów pod względem przynależności do poszczególnych obozów politycznych pozwoliła ustalić, że zwolennicy króla Augusta III stanowili wśród posłów znaczną większość.

Abstract

This article provides more precise information about the deputies from the Grand Duchy of Lithuania to the 1735 pacification Sejm convened in Warsaw. The offices held by individual deputies were established, and their activity documented in the sources was traced. The analysis of the source material reveals that deputies from the Crown were much more active during the Sejm proceedings. Furthermore, the attribution of individual deputies to individual political camps made it possible to establish that the supporters of King Augustus III were in the vast majority among the deputies.

Słowa kluczowe: sejm pacyfikacyjny w 1735 r., diariusz, posłowie litewscy, August III, Stanisław Leszczyński

Keywords: Pacification Sejm of 1735, diary, Lithuanian deputies, Augustus III, Stanisław Leszczyński

Pomimo coraz większej liczby prac dotyczących epoki saskiej, w tym z okresu przedostatniego bezkrólewia, brak jest odrębnej monografii dotyczącej sejmów pacyfikacyjnych w Warszawie (27 września – 8 listopad 1735 r.)¹. Niewiele informacji o jego przebiegu możemy znaleźć w pracach Henryka Olszewskiego, Wojciecha Kriegseisena, Andrzeja Rachuby, Moniki Jusupović, Diany Koniecznej,

---

¹ W. Konopczyński, *Chronologia sejmów polskich 1493–1793*, Kraków 1948, s. 163.

Andrzeja Zakrzewskiego i Ewy Szklarskiej². Pobieżne przedstawienie jego przebiegu w literaturze przedmiotu powoduje, że trudno się doszukać spisu posłów biorących udział w obradach sejmu, w tym reprezentacji z Wielkiego Księstwa Litewskiego. Także w niewielkim stopniu ukazano w nich ich postawę polityczną oraz przynależność do rywalizujących ugrupowań. Bardzo cenne informacje o sejmikach przedsejmowych i posłach zawarł w swej pracy białoruski historyk Andrej Macuk³. Nie udało mu się jednak dotrzeć do wszystkich instrukcji poselskich. Pewien niedosyt pozostawia również fakt nieukazania aktywności poszczególnych posłów na sejmie pacyfikacyjnym. Prezentowany tekst jest więc próbą uściślenia informacji dotyczącej reprezentacji poselskiej Wielkiego Księstwa Litewskiego na sejmie pacyfikacyjnym, pełnionych przez posłów urzędów oraz udokumentowaniem ich aktywności w źródłach.

Przy analizie danych dotyczących posłów litewskich wykorzystano diariusze sejmu z 1735 r. Są to przede wszystkim zasoby zgromadzone w Archiwum Państwowym w Gdańsku⁴ oraz Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie⁵.

² A. Rachuba, *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002; *idem*, *Uczestnicy sejmików litewskich w latach 1565–1764*, w: *Po unii – sejmiki szlacheckie w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wiek*, red. H. Lulewicz, M. Wagner, Siedlce 2013, s. 15–30; H. Olszewski, *Doktryny prawno-ustrojowe czasów saskich 1697–1740*, Warszawa 1961; *idem*, *Nowe materiały do chronologii sejmów polskich*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 9, 1957, nr 2, s. 254; W. Kriegseisen, *Sejm Rzeczypospolitej szlacheckiej (do 1763 roku). Geneza i kryzys władzy ustawodawczej*, Warszawa 1995; *idem*, *Ewangelicy polscy i litewscy w epoce saskiej (1696–1763). Sytuacja prawna, organizacja i stosunki międzywyznaniowe*, Warszawa 1996; E. Szklarska, *Sprawa ewakuacji wojsk obcych na sejmie pacyfikacyjnym 1735 roku*, w: *Miscellanea res Polonorum, Brittanorum ac Judaeorum illustrantia*, red. J. Basista i in., Kraków 2015, s. 71–81; *idem*, *Próby pacyfikacji Rzeczypospolitej w latach 1734–1736. Zabiegi o pozyskanie stronników Leszczyńskiego dla obozu Wettyna*, „Rocznik Gdański” 46, 1986, nr 1, s. 169–180; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita litewska w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiellów w latach 1733–1795*, Warszawa 2014; *idem*, *Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta Poniatowskiego – teoria i praktyka*, „Rocznik Lituanistyczny” 2, 2016, s. 127–142; A.B. Zakrzewski, *Marszałek powiatowy Wielkiego Księstwa Litewskiego marszałkiem sejmikowym (XVI–XVIII w.)*, w: *Parlament, prawo, ludzie. Studia ofiarowane Profesorowi Juliuszowi Bardachowi w sześćdziesięciolecie pracy twórczej*, red. S. Russocki, Warszawa 1996, s. 356–361; *idem*, *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w. – ustój i funkcjonowanie: sejmik trocki*, Warszawa 2000; A. Lisek, *Ku pacyfikacji. Rozpad obozu stanisławowskiego na Litwie w okresie wojny o tron polski w latach 1735–1736*, „Limes. Studia i Materiały z Dziejów Europy Środkowo-Wschodniej” 2015, nr 8, s. 22–72.

³ A. Мацук, *Паслы з ВКЛ на сойм Рэчы Паспалімай 1735 г.*, „Гістарычна-археалагічны зборнік” 32, 2017, s. 118–126.

⁴ APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, Diariusz sejmu pacificationis za panowania Najjaśniejszego Króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 IX Roku Pańskiego 1735 zaczętego, k. 1–72; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, Diariusz sejmu pacyfikacyjny z 1735 r., k. 296–326 (j. niemiecki).

⁵ AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, Diariusz sejmu pacificationis w roku 1735 założonego, k. 2–39; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 63, Diariusz sejmu pacificationis odprawionego w Warszawie roku 1735 zaczętego we wrześniu, k. 1–93.

Do tego dochodzą archiwalia zgromadzone w zbiorach: Biblioteki Książąt Czartoryskich⁶, Biblioteki Jagiellońskiej⁷, Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego⁸, Biblioteki Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk⁹ oraz Biblioteki Raczyńskich¹⁰. Wykorzystano także spisy posłów znajdujące się w Lwowskiej Narodowej Bibliotece Naukowej Ukrainy im. W. Stefanyka we Lwowie¹¹ i w Bibliotece Książąt Czartoryskich¹² oraz fragmenty diariuszy zawarte w gazetach pisanych z tego okresu i korespondencję¹³. Ważnym uzupełnieniem źródeł rękopiśmiennych są starodruki znajdujące się w Bibliotece Kórnickiej i Bibliotece Książąt Czartoryskich¹⁴.

Ogółem na przedsejmowych sejmikach litewskich, obradujących od 16 sierpnia 1735 r., wybrano 48 osób, bez uwzględnienia 2 reprezentujących Inflanty litewskie¹⁵. Potwierdza to, że wszystkie 24 sejmiki przedsejmowe doszły do skutku.

-
- ⁶ BCz, rkps MNK 51, Diariusz sejmku pacificationis za panowania Najjaśniejszego Króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 września Roku Pańskiego 1735 zaczętego, k. 575–911, 943–1027; BCz, rkps MNK 50, Rejestr posłów na sejm konwokacyjny 1733 roku, b.d., k. 525.
- ⁷ BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmku pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 21–51v; BJ, rkps 3738, Diariusz niektórych sesji sejmku warszawskiego pacificationis niedosłego i rozdawania ministeriorum status et belli, 1735 r., k. 153–172.
- ⁸ BUW, rkps 97, Diariusz sejmku pacyfikacyjnego, 1735 r., k. 181–224.
- ⁹ BPAU i PAN, rkps 1060, Excerpt z diariusza sejmowego 1735, b.d., k. 733.
- ¹⁰ Biblioteka Raczyńskich, rkps 15, Akta sejmku pacyfikacyjnego 1735, k. 9–63 (fragment diariusza, bez początkowych kart). W świetle kwerendy przeprowadzonej przez Henryka Palkija diariusze sejmku z 1735 r. mają się także znajdować w archiwum we Wiedniu, Dreźnie i na Litwie. Treścią niewiele się mają różnić od diariuszy wykorzystanych w tekście.
- ¹¹ Rejestr ten jest niepełny, gdyż brak jest w nim posłów z pow. witebskiego; LNNB, f. 145, Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, op. 1, nr 24, Rejestr Posłów na sejm pacyfikacyjny obranych 1735 roku, b.d., k. 150–156. Drugi rejestr umieszczony w tym samym rękopisie jest kopią pierwszego; *ibidem*, Rejestr posłów na sejm pacyfikacyjny 1735, b.d., k. 159–162.
- ¹² Spis nie podaje posłów z Księstwa Żmudzkiego; BCz, rkps 2250, Posłowie litewscy na sejmie pacyfikacyjnym do Warszawy, 1735 r., k. 75.
- ¹³ AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, Gazeta pisana z Warszawy, 1735 r., k. 65–81; BN, rkps 9114 II, Gazety pisane nadsyłane do I. Przyjemskiego, b.d. [1735 r.], k. 22; LNNB, f. 5, Zbiór Ossolińskich, nr 708/I, Gazeta pisana z Warszawy, 1735 r., k. 12–30v; BOss, rkps 303/III, Fragment diariusza sejmku pacyfikacyjnego z 1735 r., k. 151; *ibidem*, Excerpt z diariusza warszawskiego, 1735 r., k. 342–343.
- ¹⁴ *Diarium des Reichs – Tages der Vereinigung sonst sejm pacificationis genannt*, Warschau 1735; „Gazety Polskie” 1735, nr 35, 36, 58, 59, 60, 61, 62, 64.
- ¹⁵ W czasie obrad sejmiku w Dyneburgu wybrano 6 posłów, 2 z Korony: Antoniego Ponińskiego, marszałka sejmku, instygatora koronnego, Stanisława Gozdkiego, kuchmistrza wielkiego koronnego, 2 z WKL: Franciszka Szembeka, chorążego (nadwornego koronnego), Józefa Strutyńskiego, starostę szakinowskiego, 2 z Inflant: Jana Andrzeja Józef von der Borcha, sędzica inflanckiego i Jana Augustyna Hylzena, starostę marienhauskiego; LNNB, f. 145, Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, op. 1, nr 24, Rejestr Posłów na sejm pacyfikacyjny obranych 1735 roku, b.d., k. 150–156; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmku pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 34, k. 45; *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku*, t. 9: *Urzednicy inflanczy XVI–XVIII wieku*. *Spisy*, oprac. K. Mikulski, A. Rachuba, Kórnik 1994, s. 147; Ł. Wróbel, *Hylzenowie*,

Aczkolwiek odrębną kwestią pozostaje wyjaśnienie rzeczywistej liczby posłów wybranych na sejmiku upickim. W świetle spisu posłów litewskich znajdującego się w Bibliotece Książąt Czartoryskich miano wybrać trzech posłów (Jakuba Karpię, Mikołaja Kościuszkę i Tyzenhauza, z dopiskiem „luter ze Żmudzi”)¹⁶. Z kolei według dwóch zachowanych rejestrów znajdujących się w Lwowskiej Narodowej Bibliotece Naukowej, w zespole Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, posłów miało być tylko dwóch (Jakub Karp i Tyzenhauz pułkownik JKM). Potwierdzają to także „Gazety Polskie”, które drukowały w tym czasie imiona i nazwiska wybranych posłów na sejm pacyfikacyjny¹⁷. Brak tam informacji o wyborze Mikołaja Kościuszki¹⁸. Warto zauważyć, że nazwisko Tyzenhauz pojawia się także w diariuszu sejmu pacyfikacyjnego znajdującym się w Bibliotece Książąt Czartoryskich. W świetle tego diariusza miał on zostać wybrany na posła na sejmiku kowieńskim (drugim został wybrany Jan Dylewski). Zapis ten jest jednak błędny, gdyż na sejmiku kowieńskim z całą pewnością – jak wynika z zachowanej instrukcji poselskiej – wybrano na posłów Jan Krzysztofa Bibersteina (Bibersztejna)-Pilchowskiego i Jana Dylewskiego. Błędne zapisy w przedstawionym powyżej spisie posłów dotyczą także posłów z powiatu witebskiego (gdzie podaje się Kazimierza Hurkę, pisarza ziemi witebskiej i niejakiego Sieleckiego zamiast Antoniego Dunina i Pawła Bohomolca)¹⁹. Utwierdza to nas w przekonaniu, że bardziej wiarygodnym źródłem jest zachowany rejestr posłów zachowany w Lwowskiej Narodowej Bibliotece Naukowej. Stąd można domniemywać, że z powiatu upickiego wybrać miano tylko dwóch posłów, którymi zostali Karp i Tyzenhauz²⁰.

Posłowie byli spisani w rejestrach według wymienionych województw i powiatów. Zdarzały się także w rejestrze lub w spisach pominięcia posłów z określonych powiatów – dotyczy to powiatów witebskiego i upickiego. Niektóre rejestry i spisy były niepełne, a przy nazwiskach brakowało imion (np. rejestr znajdujący się w Lwowskiej Narodowej Bibliotece Naukowej w ogóle nie podaje imion).

Platerowie i Tyzenhauzowie. Szlachta inflancka i jej rola w życiu politycznym osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej, „Res Gestae. Czasopismo Historyczne” 6, 2018, s. 181.

¹⁶ Na rozbieżność w liczbie posłów z powiatu upickiego nie zwrócił uwagi w swej pracy A. Macuk (*idem*, *Паслы з ВКЛ...*, s. 199–126), zapewne przy podaniu liczby posłów sugerował się tylko ich spisem posłów znajdującym się w Bibliotece Książąt Czartoryskich.

¹⁷ Jakkolwiek należy zauważyć, że także w „Gazetach Polskich” pojawiały się błędne informacje o wyborze posłów litewskich w poszczególnych województwach, które w kolejnych numerach korygowano, dotyczyło to m.in. posłów z Księstwa Żmudzkiego; zob. „Gazety Polskie” 1735, nr 60, 61.

¹⁸ Mikołaj Kościuszko, pułkownik JKM, brak informacji o jego udziale w sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r., nie złożył on także podpisu pod uchwałami konfederacji generalnej warszawskiej w 1735 r.; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119, 124.

¹⁹ BCz, rkps 2250, Posłowie do Warszawy na sejm pacificationis, 16 VIII 1735 r., k. 75.

²⁰ Każdy sejmik w WKL mógł wybierać na sejm po dwóch posłów, dlatego dziwi fakt pojawienia się w spisie posłów aż trzech z pow. upickiego; *ibidem*; A.B. Zakrzewski, *Sejmiki...*, s. 133.

W dziewięciu przypadkach nie podaje także urzędów, jakie posłowie pełnili. W zachowanych źródłach informujących o wyborze posłów pojawiały się też błędy w pisowni nazwisk. Zaskoczeniem może być jednak fakt, że w kilku przypadkach podawano nazwiska posłów, których nie odnotowano w innych źródłach. Skądinąd nie wiemy, czy wszyscy posłowie wzięli udział w obradach sejmku. W sumie w grupie poselskiej znalazło się: 5 urzędników i dygnitarzy centralnych, 38 urzędników ziemskich, w tym: 5 chorążych (w tym jeden tylko wypełniał obowiązki chorążego *pro tunc*), 2 podkomorzonych, 1 łowczy, 2 stolników, 3 mieczników, 1 strażnik powiatu, 2 oboźnych, 3 cześników, 1 rotmistrz, 1 horodniczy, 1 budowniczy, 2 pisarzy grodzkich, 1 pisarz ziemski, 1 sędzia grodzki, 7 starostów, 1 skarbnik, 2 wojskich, 1 podstoli, 1 marszałek powiatu oraz 5 osób pełniących funkcje wojskowe. Większość z nich należała do średniej szlachty, cieszącej się pewnymi wpływami politycznymi, ubogiej raczej nie było stać na udział w poselstwie w ówczesnej sytuacji. Część posłów z Wielkiego Księstwa Litewskiego była ściśle związana z rywalizującymi ze sobą falcjami magnackimi (Radziwiłłów, Czartoryskich, Sapiehów czy Ogińskich). Służąc im, przy okazji zabiegali o własne korzyści i interesy²¹. Nie brakowało także przedstawicieli znaczących rodów magnackich, m.in. Sapiehów, Radziwiłłów, Platerów. Charakterystyczne, że wśród posłów litewskich zabrakło na sejmie protestantów, pomimo że Jednota Litewska wydelegowała dwóch kandydatów na poselstwo²².

Warto zauważyć, że spośród wszystkich posłów 10 pełniło już funkcję poselską na sejmie konwokacyjnym w 1733 r., a 24 wzięło udział w sejmie elekcyjnym – w tym 16 z nich oddało swoje głosy na Stanisława Leszczyńskiego, 7 na elektora saskiego Fryderyka Augusta II. W przypadku jednej osoby trudno ustalić, po której stronie się opowiedziała. Jakkolwiek należy zauważyć, że w czasie trwania wojny o tron polski (1733–1735) nie wszyscy posłowie litewscy, którzy byli elektorami Stanisława Leszczyńskiego na polu elekcyjnym, wytrwali przy nim do sejmku pacyfikacyjnego w 1735 r.

Aktywność posłów litewskich była zróżnicowana, jednakże zdecydowanie mniejsza od posłów z Korony. W świetle zachowanych diariuszy głos na sejmie zabrali: chorąży wileński Jan Benedykt Wolski (8 razy), łowczy wielki litewski Ferdynand Fabian Plater (raz), oboźny smoleński Jan Antoni Dylewski, starosta cyryński Kazimierz Józef Niesiołowski (4 razy), pisarz ziemski trocki Andrzej Józef Tarusa (3 razy), łowczy oszmiański Jan Michał Soroka (2 razy), starosta krewski Michał Adam Ślizień (raz), pisarz grodzki oszmiański Michał Józef Peszyński

²¹ Zwrócił na to uwagę A. Macuk; *idem*, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119, 124.

²² Mimo że sejm konwokacyjny w 1733 r. wykluczył dysydentów polskich i litewskich z możliwości pełnienia funkcji poselskich, podjęli oni zakulisowe działania w celu przywrócenia im praw politycznych, wysyłając w tym celu do Warszawy delegatów; J. Łukasiewicz, *Dzieje kościołów wyznania helweckiego w Litwie*, t. 1, Poznań 1842, s. 390; W. Kriegseisen, *Ewangelicy polscy i litewscy...*, s. 247.

(4 razy), koniuszy wielki litewski Udalryk Krzysztof Radziwiłł, marszałek piński Michał Stanisław Orzeszko (raz), skarbnik powiatu słonimskiego Franciszek Brodowski (raz), chorąży żmudzki, pułkownik JKM Antoni Rafał Gorski (raz), miecznik bielski Stanisław Tarkowski (raz), wojski, pisarz grodzki powiatu wołkowyskiego Leon Bogusław Tułowski. Łącznie głos zabrało około 14 posłów, w sumie przeszło 29 razy²³, 35 posłów nie zabrało głosu w ogóle. Należy przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że 30 posłów było mniej lub bardziej związanych z obozem saskim. Zapewne do tej grupy należy także zaliczyć posłów Felicjana Łoykę i Mikołaja Rolicza Owsianego, pomimo trudności w ustaleniu ich postawy na sejmie. W stosunku do 12 posłów nadal nie udało się określić przynależności politycznej. Pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej²⁴, zwołanej po niedoszłym sejmie, podpis złożyły aż 44 osoby, co mogłoby sugerować, że liczba stronników Sasa była znacznie większa na sejmie. Zastanawiająca jest jednak wiarygodność tych podpisów, skądinąd składanych pod wpływem gróźb i obaw przed represjami oraz w nadziei na wakujące urzędy²⁵. Tylko 4 posłów litewskich: Jakub Karp, Tyzenhauz [?], Krzysztof Zawisza i Stefan Kurzeniecki nie podpisało tego aktu. O ile w przypadku pierwszego posła jest to uzasadnione, gdyż zaliczany był do stronników Leszczyńskiego, o tyle w stosunku do Krzysztofa Zawiszy (stronnika Sasa) i pozostałych posłów trudno ustalić, czym się kierowali, nie składając podpisu. Rodzi się pytanie, czy w ogóle wzięli udział w obradach rady. Czy nie opuścili wcześniej Warszawy?

Trudno także jednoznacznie określić przynależność posłów litewskich do stronnictwa Stanisława Leszczyńskiego na sejmie w 1735 r. Z załącznika listy posłów sympatyzujących z obozem stanisławowskim zachowanego w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich wynika, że utożsamiali się z nim: Michał Józef Peszyński, Andrzej Józef Tarusa, Kazimierz Walerian Piątkowski, Marian Połubiński, Marek Franciszek Grobicki, Jakub Karp, Leon Kazimierz Szemioth, Leon Kazimierz Mizgier, Jan Odachowski i Daniel Kazimierz Szyszko, w sumie 10 osób²⁶. W rzeczywistości część z nich opowiedziała się jeszcze w okresie bezkrólestwa po stronie Sasa, jak Szyszko i Piątkowski. Także późniejsze zaangażowanie Szemiotha po stronie obozu saskiego wskazuje raczej na jego związki z dworem Augusta III. Jeszcze przed sejmem pacyfikacyjnym miał do obozu saskiego dołączyć Odachowski i Tarusa.

²³ Liczba ta mogła być nieco większa, na skutek burzliwej atmosfery na sejmie i nieścisłych zapisów w dziurkach sejmowych, które często pomijały imiona i nazwiska posłów.

²⁴ BCz, rkps MNK 578, Konstytucja Konfederacji Generalnej Warszawskiej po szczęśliwej koronacji Najjaśniejszego króla Jmć Augusta III w Krakowie Reasumowanej, a teraz po niedoszłym sejmie tu w Warszawie 9 XI 1735 Roku od stanów skonfederowanych ponowionej, b.d., s. 22–25; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], s. 22.

²⁵ BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do J. Ożarowskiego, Królewiec, 29 XI 1735 r., k. 380.

²⁶ *Ibidem*, Załącznik do listu M. Ossolińskiego do N.N., 9 XII 1735 r., k. 380.

Niewiele mamy także informacji o Połubińskim²⁷, który jeszcze w grudniu 1733 r. na sejmiku słonimskim oficjalnie poparł Augusta III. 15 stycznia 1734 r. miał jednak podpisać się pod manifestem przeciwko wymuszonej na sejmiku grudniowym przysiędze²⁸.

Identyfikacja poszczególnych posłów oraz ich przynależności do stronnictw politycznych nie jest rzeczą łatwą, ponieważ część z nich prowadziła podwójną grę z obawy przed represjami i kontrybucjami ze strony wojsk rosyjskich i saskich²⁹. Warto jednak zauważyć, że posłowie opowiadający się za szybkim wyborem marszałka sejmu to z reguły stronnicy Sasa³⁰. Nie ulega wątpliwości, że licznie stanowili oni większość. Skądinąd przeciwnicy to posłowie związani z prostanisławowską konfederacją wileńską, której przywódcy na czele z marszałkiem generalnej konfederacji Michałem Ogińskim i regimentarzem litewskim Antonim Pociemem przebywali na emigracji u boku Stanisława Leszczyńskiego w Królewcu. Chcąc nie dopuścić do obrad sejmu, opozycjoniści (w tym także posłowie z Korony) domagali się – zgodnie z instrukcjami napływającymi z Królewca – najpierw wycofania z Rzeczypospolitej wojsk rosyjskich i saskich, a dopiero później przystąpienia do wyboru marszałka sejmu³¹. Warto wspomnieć, że swoje plany opozycja wiązała nie z sejmem pacyfikacyjnym, lecz z generalnym traktatem kończącym wojnę o sukcesję polską³². W tej sytuacji wszelkie zabiegi dworu saskiego zmierzające do utrwalenia władzy Augusta III dzięki zwołaniu sejmu musiały zakończyć się niepowodzeniem. Nie pomogły nawet złożone 10 października 1735 r. przez króla Augusta III deklaracje zapowiadające wycofanie wojsk cudzoziemskich z Rzeczypospolitej, sejm nie doszedł do skutku³³.

²⁷ Marcin Połubiński – miał zostać wybrany przez stronników Sasa na sejm koronacyjny w 1734 r. do Krakowa.

²⁸ W świetle moich nowych ustaleń należy nieco zweryfikować wcześniejsze wyniki badań wskazujące, jakoby liczba stronników Leszczyńskiego wśród posłów litewskich sięgała powyżej 10 osób. Wydaje się jednak, że była mniejsza, kwestia ta wymaga dalszych badań; zob. A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 70.

²⁹ BOss, rkps 2869, Excerpt z listu pani kasztelanowej czerskiej, Warszawa, 14 X 1735 r., k. 380.

³⁰ Jakkolwiek i oni opowiadali się także za ewakuacją, tyle że miało do niej dojść po sejmie; BJ, rkps 101/IV, Excerpt z listu kasztelana czerskiego K. Rudzińskiego do M. Ossolińskiego, b.d. [1735 r.], k. 107.

³¹ BOss, rkps 2869, Punkta pro informatione posłom podane na przysły sejm z Królewca, b.d., k. 211; *ibidem*, Kopia listu księdza Humańskiego do M. Ossolińskiego, Warszawa, 29 IX 1735 r., k. 316.

³² *Ibidem*, List J. Tarły do J. Ożarowskiego, Królewec, 17 V 1735 r., k. 52.

³³ W. Kriegseisen, *Sejm Rzeczypospolitej szlacheckiej...*, s. 151; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 45.

Spis posłów Wielkiego Księstwa Litewskiego na sejm pacyfikacyjny w 1735 r.

Informacje o posłach zaprezentowano w punktach oznaczonych literami: A, B, C, D i E, zawierających następujące dane:

- A – nazwisko i imię,
- B – pełniony urząd,
- C – przynależność polityczna w okresie sejmku w 1735 r.,
- D – informacje źródłowe potwierdzające wybór posłów i ich udział w sejmie,
- E – podpisy posłów złożone pod uchwałami konfederacji generalnej warszawskiej, zwołanej 9 listopada 1735 r. przez Augusta III po niedoszłym sejmie pacyfikacyjnym.

Województwo wileńskie

Powiat wileński – sejmik w Wilnie³⁴

1. A. Wolski Benedykt Jan

B. Chorąży wileński, pułkownik generalny województwa wileńskiego³⁵.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III³⁶.

³⁴ Instrukcja posłom powiatu wileńskiego Janowi Benedyktynowi Wolskiemu, chorążemu województwa wileńskiego i Mikołajowi Antoniemu Petruszewiczowi cześnikowi województwa wileńskiego na sejm pacyfikacyjny, Wilno, 24 VIII 1735 r., w: *Акты издаваемые Виленскою Археографическою комиссиею для разбора древних актов*, t. 13, Вильна 1886, s. 179–183.

³⁵ *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1: *Województwo wileńskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2004, s. 88.

³⁶ Benedykt Jan Wolski – poseł z woj. wileńskiego na sejm konwokacyjny zwołany 27 IV 1733 r., był mało znaczącym kandydatem do łaski marszałkowskiej. Wyznaczony na sejmie elekcyjnym 12 IX 1733 r. do poselstwa na Pragę w celu nakłonienia opozycji do zachowania jedności. Elektor Stanisława Leszczyńskiego z woj. wileńskiego. Wziął udział w obradach konfederacji generalnej WKL zawiązanej 5 IV 1734 r. w Wilnie. Po dostaniu się do niewoli rosyjskiej w 1734 r. miał przebywać w cytadeli w Rydze. Po wyjściu na wolność przeszedł do partii saskiej. 24 I 1735 r. zapewne pod wpływem poniesionych strat w swoich dobrach, za sprawą oberszter lejtnanta wojsk rosyjskich Kikibusza i Kazimierza Baranowicza, stolnika polnego WKL, wziął udział w styczniowych obradach rady warszawskiej zwołanej przez Augusta III. Uważany za stronnika Radziwiłłów podczas obrad sejmików przedsejmowych w 1735 r. Na sejmie pacyfikacyjnym opowiadał się za szybkim wyborem marszałka i wycofaniem wojsk cudzoziemskich. Miał zabrać głos na sejmie m.in. 7, 9, 21 października oraz 3, 5 listopada. Po niedoszłym sejmie w 1735 r. podpisał się pod uchwałami konfederacji generalnej warszawskiej, co ostatecznie potwierdziło jego przejście do obozu saskiego. W 1736 r. został wybrany na marszałka sejmiku deputackiego w Wilnie; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; BPAU i PAN, rkps 650, Registr posłów z prowincji WKL na sejmikach antekonwokacyjnych obranych, 1733 r., k. 94; BCz, rkps MNK 578, Uchwała Rady Warszawskiej, 24 I 1735 r., k. 449v; BCz, rkps 2676, List I.A. Zawiszy do K. Niesiołowskiego, 12 XI 1734 r., k. 56; „Kurier Polski” 1733, nr 172; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmku pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 30, 48v, 49v; *ibidem*, Diariusz niektórych

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 45; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 314, 326; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; BUW, rkps 97, k. 190v, 221; BJ, rkps 101/V, k. 7, 24–24v, 28, 30, 48, 48v, 51; BJ, rkps 3738, k. 161; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

2. A. Petruszewicz (Petrussewicz) Mikołaj Antoni

B. Cześnik wileński, podwojewoda wileński³⁷.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III³⁸.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 712; AGAD, AR, dz. V, sygn. 11536, k. 315; sygn. 7290, k. 19; AGAD, AR VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; BN, rkps 9114 II, k. 22.

---

sesji sejmu warszawskiego pacyfikacyjnego niedoszłego i rozdawania ministerium status et belli, 1735 r., k. 161; BUW, rkps 97, Diariusz sejmu pacyfikacyjnego, 1735 r., k. 190v, k. 221; *ibidem*, Instrukcja Franciszkowi Tyzenhauzowi, posłowi województwa wileńskiego do regimentarza generalnego i kanclerza M.S. Wiśniowieckiego, Wilno, 15 VI 1735 r., k. 17v; AGAD, Archiwum Królestwa Polskiego, teka 9, Diariusz sejmu convocationis pod czas interregnum po ś. p. króla JMci Augusta II śmierci w Warszawie 27 Aprila 1733 zaczętego, b.m. i d., k. 4v; AGAD, Zbiór Ignacego Przyjemskiego, t. 3, Informacja Krótka Extra Ordynarnego Poselstwa do Dworu Rosyjskiego Przez Ignacego na Baksztach z Rożycow Zawisze miecznika W.Ks.Lit. w Roku 1734 w Sant Petersburgu Expedywanego, b.m. i d., k. 12; *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego: 1697–1794. Spisy*, t. 2, oprac. A. Rachuba, Warszawa 2004, s. 168; *Zjazd stanów W.Ks.Lit. (konfederacja generalna zwolenników elekcji Stanisława Leszczyńskiego) w Wilnie (5 IV 1734)*, w: *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1: *Okresy bezkrólewí (1572–1576, 1586–1587, 1632, 1648, 1696–1697, 1706–1709, 1733–1735, 1763–1764)*, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006, s. 380; VL, t. 6, s. 297; *Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*, oprac. J. Dunin-Borkowski, M. Dunin-Wąsowicz, Lwów 1910, s. 256; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 43–44; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 118.

³⁷ *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1: *Województwo wileńskie...*, s. 97; *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 10, oprac. S.H. Uruski, Warszawa 1913, s. 290.

³⁸ Mikołaj Antoni Petruszewicz – brał udział w sejmiku przedkonwokacyjnym w 1733 r. w Wilnie. Jako poseł na sejm pacyfikacyjny w 1735 r. cieszył się uznaniem marszałka nadwornego Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybeński”, czego wyraz dał on w swym dariuszu. Można sądzić, że opowiedział się, jak większość stronników Radziwiłłów, po stronie króla Augusta III. 30 V 1736 r. mianowany przez wojewodę wileńskiego Michała Serwacego Wiśniowieckiego gubernatorem Wilna dla utrzymania porządku w stołecznym mieście; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; AGAD, AR, dz. V, sygn. 11536, List M.A. Petruszewicza do N.N., Wilno, 25 III 1733 r., k. 314; Z. Honik, *Urząd podwojewódzkiego w Wielkim Księstwie Litewskim. Studium historyczne*, Wilno 1935, s. 37; *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, s. 147; M. Matuszewicz, *Diariusz życia mego*, t. 2: *1758–1764*, oprac. i wstęp B. Brólikowski, koment. Z. Zielińska, Warszawa 1986, s. 744.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

Powiat oszmiański – sejmik w Oszmianie odprawiony przy dużej frekwencji szlachty, został zalimitowany w celu napisania instrukcji³⁹.

1. A. Peszyński (Peszęski, Paszyński, Pęszyński) Michał Józef

B. Pisarz grodzki oszmiański⁴⁰.

C. Stronnik Stanisława Leszczyńskiego⁴¹.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; LNNB, f. 5, nr 708/I, k. 16v; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 4; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; BJ, rkps 101/V, k. 38, k. 42, 44; BJ, rkps 3738, k. 164, 169; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 15, 30; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 300, 306, 311, 316, 317; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BN, rkps 9114 II, k. 22; „Gazety Polskie” 1735, nr 59.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 449v; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 23.

2. A. Soroka Jan Michał

B. Łowczy oszmiański, konsyliarz powiatu oszmiańskiego⁴².

³⁹ AGAD, AR, dz. V, sygn. 14874, List J. Soroki do M.K. Radziwiłła [?], Oszmiana, 16 VIII 1735 r., k. 8–10.

⁴⁰ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1: *Województwo wileńskie...*, s. 253.

⁴¹ Michał Peszyński – aktywnie uczestniczył w obradach sejmu pacyfikacyjnego w 1735 r., zabierając na nim głos 4, 19 i 27 października. Podobnie jak stronnicy Leszczyńskiego (przez co należy go także zaliczyć do tego stronnictwa) domagał się określenia w dyplomie danym przez Augusta III czasu wymarszu wojsk cudzoziemskich z WKL. Podobnie jak stronnicy Leszczyńskiego w Królewcu opowiedział się za limitą sejmu. Postulował, aby sejm przebiegał zgodnie z prawem i konstytucją z 1699 r., dlatego sprzeciwiał się rozdaniu urzędów na sejmie zanim nie nastąpi wybór nowego marszałka, na co nalegali stronnicy dworu saskiego; AGAD, AR, dz. V, sygn. 14874, List J. Soroki do M.K. Radziwiłła, 7 VI 1735 r., k. 4; sygn. 8880, List A. Łoyka do [A. Radziwiłłowej]?, b.m., 8 X 1735 r., k. 72; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmu pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 38, 44; *ibidem*, Diariusz niektórych sesji sejmu warszawskiego pacyfikacyjnego niedosłego i rozdawania ministerium status et belli, 1735 r., k. 164; LNNB, f. 5, Zbiór Ossolińskich, nr 708/I, Gazeta pisana z Warszawy, 12 X 1735 r., k. 16v; *ibidem*, Gazeta pisana z Warszawy, 26 X 1735 r., k. 29; *Diarium des Reichs – Tages der Vereinigung sonst sejm pacificationis genannt...*, s. 12, 15, 16; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, Diariusz sejmu pacificationis za panowania Najjaśniejszego Króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 IX Roku Pańskiego 1735 zaczętego, k. 15; BOss, rkps 2869, Excerpta z listów warszawskich, 6 X 1735 r., k. 323; *ibidem*, List M. Ossolińskiego do N.N., 9 XII 1735 r., k. 380; S. Truchim, *Konfederacja dzikowska*, Poznań 1921, s. 127.

⁴² *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1: *Województwo wileńskie...*, s. 235.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III⁴³.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 4; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 29, 53; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 306, 317; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591, 839v, 851v; BJ, rkps 101/V, k. 33, 44; BJ, rkps 3738, k. 166; BUW, rkps 97, k. 200; „Gazety Polskie” 1735, nr 59; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 23.

Powiat lidzki – sejmik w Lidzie

1. A. Radziwiłł Udalryk Krzysztof

B. Koniuszy wielki litewski, wojewodzie nowogródzki⁴⁴.

C. Stronnik króla Augusta III⁴⁵.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; AGAD, AR, dz. IV, sygn. 404, k. 35; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591;

⁴³ Jan Soroka – wybrany z powiatu oszmiańskiego na konsyliarza na walną radę warszawską w 1735 r. oraz na posła do carycy Anny; związany z Radziwiłłami. Na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r. zabrał głos 12 i 26 października, domagając się przystąpienia do wyboru marszałka, krytykował tych posłów, którzy postulowali wydanie przez Augusta III dyplomu dotyczącego terminu ewakuacji wojsk cudzoziemskich z Rzeczypospolitej; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmu pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 33; AGAD, AR, dz. V, sygn. 14874, List J. Soroki do M.K. Radziwiłła, 7 VI 1735 r., k. 4; BCz, rkps MNK 51, Diariusz sejmu pacificationis za panowania Najjaśniejszego króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 września Roku Pańskiego 1735 zaczętego, k. 851; *Diarium des Reichs – Tages der Vereinigung sonst sejm pacificationis genannt...*, s. 12, 15; A. Мацьк, *Паслы з БКЛ...*, s. 124.

⁴⁴ Mianowany na urząd koniuszego wielkiego litewskiego 25 VII 1734 r.; *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urzednicy centralni i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVIII wieku*, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, Kórnik 1994, s. 56; *Korespondencja Józefa Andrzeja Załuskiego 1724–1736*, oprac. B. Kupść, K. Muszyńska, Wrocław 1967, s. 167, przyp. 248.

⁴⁵ Udalryk Krzysztof Radziwiłł – poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r. z woj. nowogródzkiego, związany z obozem saskim, dzięki poparciu króla Augusta III 25 VII 1734 r. otrzymał urząd koniuszego WKL. Na zdominowanym przez Radziwiłłów (głównie przez wojewodę nowogródzkiego Mikołaja Faustyna) sejmiku lidzkim w 1735 r. wybrany na posła na sejm pacyfikacyjny, na którym zachęcał szlachtę do zachowania jedności i przystąpienia do wyboru marszałka sejmu, co miało przyspieszyć ewakuację wojsk cudzoziemskich z Rzeczypospolitej i uchronić ją przed dalszą ruiną. Poseł na sejm w 1736 roku z woj. inflanckiego; BPAU i PAN, rkps 650, Registr posłów z prowincji W. Ks. Lit. na sejmikach antekonwokacyjnych obranych, 1733 r., k. 94; AGAD, AR, dz. IV, sygn. 404, List M.K. Radziwiłła do A. Radziwiłłowej, b.m., 1735 r., k. 35; VL, t. 6, s. 298; BJ, rkps 101/V, Diariusz niektórych sesji sejmu warszawskiego pacyfikacyjnego niedoszłego i rozdawania ministerium status et belli, 1735 r., k. 153; List A.I. Gibesa do J.A. Załuskiego, b.m., [początek] czerwca 1736 r., w: *Korespondencja Józefa Andrzeja Załuskiego...*, s. 586.

BJ, rkps 101/V, k. 41; *ibidem*, Diariusz niektórych sesji sejmu warszawskiego pacyfikacyjnego niedoszłego i rozdawania ministerium status et belli, 1735 r., k. 163; BUW, rkps 97, k. 188; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

2. A. Szyszko (Szyszka) Daniel Kazimierz

B. Stolnik i podstarości lidzki⁴⁶.

C. Stronnik króla Augusta III⁴⁷.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290; AGAD, AR, dz. IV, sygn. 404, k. 19, 35; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 23.

Powiat wiłkomierski – sejmik w Wiłkomierzu

1. A. Plater Ferdynand Fabian

B. Łowczy wielki litewski, podkomorzy wiłkomierski⁴⁸.

C. Stronnik Augusta III⁴⁹.

⁴⁶ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 1: Województwo wileńskie...*, s. 364.

⁴⁷ Daniel Kazimierz Szyszko – stronnik Radziwiłłów, wziął udział w obradach rady warszawskiej w styczniu 1735 r., wybrany na posła na sejm pacyfikacyjny w 1735 r. przy akceptacji marszałka nadwornego litewskiego Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybeńki”. Stąd też można sądzić, że na sejmie wspierał obóz saski, mimo że jego nazwisko znalazło się w spisie osób popierających Stanisława Leszczyńskiego; BCz, rkps 578, Rada Warszawska, 24 I 1735 r., k. 432; AGAD, AR, dz. IV, sygn. 404, List M.K. Radziwiłła do A. Radziwiłłowej, b.m., 1735 r., k. 35; BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; A. Мауык, *Паслы з БКЛ...*, s. 119.

⁴⁸ *Urządnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy, t. 11: Urządnicy centralni...*, s. 68; *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 1: Województwo wileńskie...*, s. 459; *Urządnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku, t. 9: Urządnicy inflanccy...*, s. 146; S.K. Kossakowski, *Monografie historyczno-genealogiczne niektórych rodzin polskich, t. 2*, Warszawa 1860, s. 148.

⁴⁹ Ferdynand Fabian Plater – brał udział w obradach sejmiku przedsejmowego w 1733 r. w Wiłkomierzu, wyznaczony na nim do pisania instrukcji. Na sejmie elekcyjnym oddał głos na Stanisława Leszczyńskiego z woj. wileńskiego, wkrótce jednak poparł Augusta III i wziął udział w obradach proaugustowskiej konfederacji warszawskiej związanej na Pradze 5 X 1733 r. Wyznaczony do poselstwa do Drezna w celu oficjalnego powiadomienia Augusta III o jego wyborze na króla Polski, jednak z powodu choroby nie wziął w nim udziału. 6 I 1734 r. podpisał się pod paktami konwentami zaprzysiężonymi przez Fryderyka Augusta w Tarnowskich Górach. Powołany w styczniu przez walną radę konfederacji warszawskiej na konsyliarza konfederacji. Za zasługi dla dworu otrzymał 27 I 1735 r. urząd łowczego litewskiego. Uczestniczył także w czerwcowej radzie warszawskiej. Na sejmiku przedsejmowym w 1735 r. promował

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 54; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 316; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; BJ, rkps 101/V, k. 42v; BJ, rkps 3738, k. 166; BN, rkps 9114 II, k. 22; „Gazety Polskie” 1735, nr 29, 35.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 449.

2. A. Antoniewicz Michał

B. Starosta bolnicki (wobolnicki?), łaburdski.

C. Nie ustalono⁵⁰.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1v; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591v; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

Powiat brasławski – sejmik w Brasławiu

1. A. Rudomina Dusiacki Antoni Ludwik

w instrukcji interesy Michała Kazimierza Radziwiłła marszałka nadwornego WKsL. Poseł z pow. wilkomierskiego woj. wileńskiego na sejm pacyfikacyjny, zabrał na nim głos 26 X 1735 r., zachęcając szlachtę do jedności i głosowania na marszałka izby poselskiej, widząc w tym jedyny sposób wyprowadzenia wojsk cudzoziemskich z Rzeczypospolitej; AGAD, AR, dz. V, sygn. 11822, List F. Platera do M.K. Radziwiłła, b.m., 11 VIII 1735 r., k. 7; *ibidem*, List F. Platera do N.N., [Kurki?], 25 III 1733 r., k. 2; BCz, rkps MNK 578, Rada Warszawska, 24 I 1735 r., k. 432; BCz, rkps MNK 51, Reasumpcja Konfederacji Generalnej Warszawskiej Stanów Koronnych i WXLitt. po Szczęśliwej Koronacji Najjaśniejszego Króla Jmci Augusta Trzeciego w Krakowie, Dnia XIX miesiąca stycznia Roku Pańskiego MDCCXXXIV, b.m. i d., k. 149; *ibidem*, Diariusz Rady Warszawskiej, 24 I 1735 r., k. 373, 397; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmu pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 43v; *ibidem*, Mowa Pana Platera łowczego i posła WKsL na sejm pacyfikacyjny w Warszawie miana 1735, k. 12v; BOss, rkps 348/II, Mowa F. Platera łowczego WKsL, podkomorzego i posła powiatu wilkomierskiego w izbie poselskiej, 26 X 1735 r., k. 142–143; A. Link-Lenczowski, *Ferdynand Fabian Plater*, w: PSB, t. 26, Wrocław 1981, s. 654; *Elektorowie królów...*, s. 168; J. Staszewski, *August III Sas*, Wrocław 1989, s. 151; *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 14, oprac. S.H. Uruski, Warszawa 1917, s. 60.

⁵⁰ Michał Antoniewicz – według Michała Eperyszego miał zostać wybrany na posła na sejm konwokacyjny, nie znajduje to jednak potwierdzenia w rejestrze posłów. Elektor Stanisława Leszczyńskiego oddał głos na niego z woj. wileńskiego. Brak informacji o jego postawie na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r. Wybrany ponownie na posła na sejm w 1736 r.; AGAD, Archiwum Ordynacji Roskiej, sygn. LII 28, List M. Eperyszego do J. Sapięhy, Wilno, 29 III 1733 r., k. 1; BCz, rkps 571, Rejestr posłów na sejm convocationis in anno 1733, 27ma Aprilis odprawować się mający z województw ziem i powiatów obranych, b.d., k. 156; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 43; zob. Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku. U początków nowej sytuacji politycznej w Rzeczypospolitej*, Kraków 2000, s. 217.

B. Podkomorzy brasławski, starosta subocki, poseł Rzeczypospolitej do Petersburga (1733 r.)⁵¹.

C. Nie ustalono⁵².

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

2. A. Wawrzecki Felicjan

B. Miecznik brasławski, pisarzewicz ziemski, marszałek brasławski, *deputatus ad exorbitantias*⁵³.

C. Nie ustalono⁵⁴.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

⁵¹ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1: *Województwo wileńskie...*, s. 560; *Elektorowie królów...*, s. 1.

⁵² Antoni Ludwik Dusiacki Rudomina – poseł na sejm konwokacyjny z Inflant, podpisał akt konfederacji. Poseł do Petersburga, którego zadaniem było poinformowanie carycy Anny o podjętej na sejmie konwokacyjnym decyzji o ekskluzji cudzoziemców od tronu polskiego. Od października 1733 r. przebywał w Gdańsku u boku Stanisława Leszczyńskiego. Prowadził korespondencję z księżną Anną Radziwiłłówną, mającą duży wpływ na postawę całego Domu Radziwiłłowskiego. Henryk Palkij w biogramie Antoniego Rudominy w PSB twierdził, że jego przejście do obozu saskiego nastąpiło w 1735 r., niestety, nie wiemy, czy odbyło się to jeszcze przed sejmem pacyfikacyjnym. Nie ma go już jednak, jak zauważył H. Palkij, wśród podpisujących manifest konfederacji dzikowskiej z 30 VII 1735 r.; AGAD, AR, dz. V, sygn. 13425, List A. Rudominy do A. Radziwiłłowej, Gdańsk, 6 X 1733 r., k. 8; AGAD, Zbiór Komierowskich, t. 1/1, Instrukcja Antoniemu Rudominie podkomorzemu brasławskiemu od Teodora Potockiego do N.P. ruskich monarchii wyprawionemu, 8 VI 1733 r., npag.; BUW, rkps 716, *Gazety z Warszawy*, 23 VII 1733 r., k. 135; *Zjazd stanów W.Ks.Lit. (konfederacja generalna zwolenników elekcji Stanisława Leszczyńskiego) w Wilnie (5 IV 1734)*, w: *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 1, s. 368; VL, t. 6, s. 301; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 124; H. Palkij, *Antoni Ludwik Dusiacki Rudomina*, w: PSB, t. 32, Wrocław 1989–1991, s. 669.

⁵³ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 1: *Województwo wileńskie...*, s. 541.

⁵⁴ Felicjan Wawrzecki – brał udział w obradach sejmiku przedsejmowego w 1733 r., zapewne w Brasławiu, promując na nim interesy Radziwiłłów, elektor Stanisława Leszczyńskiego z woj. wileńskiego, konsyliarz konfederacji generalnej wileńskiej zawiązanej w 1734 r. Nie udało się ustalić jego postawy na sejmie w 1735 r.; AGAD, AR, dz. V, sygn. 17024, List F. Wawrzeckiego do N.N., [Pusza?], 26 III 1733 r., k. 115; *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 1, s. 372; *Codzienne kłopoty, wielkie interesy i podwójna elekcja. Korespondencja radziwiłłowskich urzędników z księżną Anną z Sanguszków Radziwiłłową i jej synem Michałem Kazimierzem z 1733/1734 roku*, wyd. J. Dygdała, Warszawa 2013, s. 65, przyp. 293; *Elektorowie królów...*, s. 245.

Województwo trockie

Powiat trocki – sejmik w Trokach

1. A. Tarusa (Tarussa) Andrzej Józef

B. Chorąży i pisarz ziemski trocki, marszałek i pułkownik generalny województwa trockiego, horodniczy województwa wileńskiego⁵⁵.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie Augusta III⁵⁶.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 308; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591v; BJ, rkps 101/V, k. 28, 35; BUW, rkps 97, k. 193v, 203; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

2. A. Piątkowski Kazimierz Walerian

B. Starosta łódzieski, pisarz grodzki trocki, podczaszy grodzieński⁵⁷.

C. Stronnik Augusta III⁵⁸.

⁵⁵ Zob. A.B. Zakrzewski, *Sejmiki...*, s. 227 (tabela); *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 2: *Województwo trockie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, Warszawa 2009, s. 162.

⁵⁶ Andrzej Tarusa – poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r. z woj. trockiego. Na sejmie elekcyjnym sprzeciwił się udziałowi dysydentów w wyborze marszałka sejmiku elekcyjnego, elektor Stanisława Leszczyńskiego. Złożył podpis pod aktem konfederacji wileńskiej zawiązanej w 1734 r., konsyliarz tejże konfederacji. Utrzymywał korespondencję ze Stanisławem Poniatowskim wojewodą mazowieckim po zajęciu Gdańska przez wojska rosyjskie. Na sejmiku przedsejmowym w 1735 r. miał być zaliczany do stronników wojewody trockiego Józefa Ogińskiego, pełniącego funkcję marszałka sejmiku (stronnik Sasa). Na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r. zabrał głos 5 i 14 października, domagając się szybkiego wyboru marszałka. W tej sytuacji trudno przypisywać mu związki ze stronnikami Leszczyńskiego, pomimo pojawienia się jego nazwiska na liście zwolenników tegoż; BJ, rkps 101/V, *Diariusz sejmiku pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego*, k. 28, 35; BCz, rkps 574, *List A.J. Tarusy marszałka i pułkownika województwa trockiego do S. Poniatowskiego wojewody mazowieckiego, z obozu*, 8 IX 1734 r., k. 163; BPAU i PAN, rkps 650, *Regestr posłów z prowincji WKsL na sejmikach antekonwokacyjnych obranych*, 1733 r., k. 94; BOss, rkps 2869, *List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec*, 9 XII 1735 r., k. 380; VL, t. 6, s. 297; *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 1, s. 372; *Elektorowie królów...*, s. 231; A. Мацук, *Паслы з БКЛ...*, s. 119.

⁵⁷ Zob. A.B. Zakrzewski, *Sejmiki...*, s. 227 (tabela); *Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 2: *Województwo trockie...*, s. 160.

⁵⁸ Kazimierz Piątkowski – na sejmie elekcyjnym w 1733 r. poparł kandydaturę elektora saskiego Fryderyka Augusta II, 14 września podpisał się pod manifestem partii saskiej sprzeciwiającej się elekcji Leszczyńskiego. Stronnik wojewody trockiego Józefa Ogińskiego, opowiadającego się po stronie dworu saskiego. Wybrany na posła na sejm pacyfikacyjny w 1735 r., jak można sądzić, reprezentował na nim obóz saski, mimo że znalazł się na liście osób związanych ze stronnictwem Leszczyńskiego. W 1736 r. wybrany ponownie na posła na sejm pacyfikacyjny z pow. trockiego

D. BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 591v; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

Powiat grodzieński – sejmik w Grodnie⁵⁹

I. A. Baranowicz Kazimierz

B. Strażnik polny litewski, starosta kaniowski⁶⁰.

C. Stronnik króla Augusta III⁶¹.

D. BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 593; BCz, rkps 574, Gazeta pisana z Warszawy, 25 sierpnia 1735 r., k. 105; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; AGAD, AR, dz. V, sygn. 347, k. 1; AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, k. 41; BN, rkps 9114 II, k. 22; „Gazety Polskie” 1735, nr 71, 72.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

---

woj. trockiego; BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; BCz, rkps 1689/IV, Manifest Partii Saskiej, Praga, 14 IX 1733 r., k. 227; *Elektorowie królów...*, s. 165; zob. Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku...*, s. 217; *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 13, oprac. S. H. Uruski, Warszawa 1916, s. 317.

⁵⁹ Sejmik został odprawiony pod dyktando kasztelana mściwskiego Samuela Łazowego, stronnika Augusta III. Jego podpis widnieje pod wydanym 14 IX 1733 r. manifestem partii praskiej sprzeciwiającej się wyborowi Stanisława Leszczyńskiego na króla polski; AGAD, AR, dz. V, sygn. 347, List K. Baranowicza do N.N., b.m. i d., k. 1; AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, Gazeta pisana z Warszawy, 25 VIII 1735 r., k. 41–45; BCz, rkps 1689, Manifest Partii Praskiej, Praga, 14 IX 1735 r., k. 222; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119.

⁶⁰ „Gazety Polskie” 1735, nr 58; AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, Gazeta pisana z Warszawy, 25 VIII 1735 r., k. 41; *ibidem*, Gazeta pisana z Warszawy, 27 VIII 1735 r., k. 47; *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urzednicy centralni...*, s. 194.

⁶¹ Kazimierz Baranowicz – miał być przy boku Augusta III w Krakowie, zasłynął w okresie wojny o tron polski z licznych kontrybucji nakładanych na szlachtę m.in. w woj. wileńskim, z powodu których miało ucierpieć wiele domów szlacheckich i „ludzi ubogich”. Przed sejmem pacyfikacyjnym wziął udział w poselstwie z pow. grodzieńskiego do regimentarza wojsk litewskich Michała Serwacego Wiśniowieckiego, zabiegając o zmniejszenie kontrybucji nałożonych na ten powiat. W październiku wziął udział w poselstwie od wojska WKsL do Augusta III. Utrzymywał kontakty z Radziwiłłami z Nieświeża; BUW, rkps 97, Instrukcja Franciszkowi Tyzenhauzowi, staroście inturskiemu, posłowi województwa wileńskiego do regimentarza generalnego i kanclerza M.S. Wiśniowieckiego, Wilno, 15 VI 1735 r., k. 17v; *ibidem*, Reskrypt na instrukcję powiatu grodzieńskiego posłom Kazimierzowi Baranowiczowi i Józefowi Tremburskiemu, Słonim, 2 IX 1735 r., k. 56; AGAD, AR, dz. V, sygn. 347, List K. Baranowicza do N.N., b.m. i d., k. 1; BOss, rkps 3578/II, Magnaci, którzy są przy Fryderyku, b.m. i d. [1734 r.], k. 36v; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 120.

2. A. Grobicki (Grobiecki, Grubiecki) Marek Franciszek

B. Strażnik powiatu grodzieńskiego, miecznikowicz lidzki⁶².

C. Stronnik Stanisława Leszczyńskiego⁶³.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 593; BCz, rkps 574, Gazeta pisana z Warszawy, 25 sierpnia 1735 r., k. 105; AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, k. 41v; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

Powiat kowieński – sejmik w Kownie⁶⁴**1. A. Biberstein (Bibersztejn) Pilchowski Jan Krzysztof⁶⁵**

B. Oboźny smoleński, obersztlejtnant JKM.

C. Nie ustalono ostatecznie jego przynależności politycznej, ale można sądzić, że sprzyjał partii saskiej⁶⁶.

D. BCz, rkps 2250, k. 75; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

⁶² AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, Gazeta pisana z Warszawy, 25 VIII 1735 r., k. 41; *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 2: *Województwo trockie...*, s. 346.

⁶³ Marek Franciszek Grobicki – elektor Stanisława Leszczyńskiego, oddał głos na niego z woj. smoleńskiego. W 1734 r. złożył podpis pod aktem konfederacji wileńskiej zawiązanej u boku Leszczyńskiego. Poseł na sejm w 1735 r., brak informacji o jego aktywności na sejmie. W załączniku listy posłów z 1735 r. zaliczony do stronników Leszczyńskiego. Utrzymywał dobre stosunki z nieświeskimi Radziwiłłami; BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; AGAD, AR, dz. V, sygn. 347, List K. Baranowicza do N.N., b.m. i d., k. 1; „Gazety Polskie” 1735, nr 58; *Elektorowie królów...*, s. 65; *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 1, s. 381; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119.

⁶⁴ Instrukcja dla posłów na sejm pacyfikacyjny, 16 VIII 1735 r., w: *Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, wyd. M. Jusupović, Warszawa 2019, s. 44–48.

⁶⁵ W diariuszu sejmiku pacyfikacyjnego z 1735 r. zachowanym w Bibliotece Księżąt Czartoryskich pod sygnaturą MNK rkps 51 zamiast posła Jana Krzysztofa Biberstejna-Pilchowskiego pojawia się nazwisko Tyzenhauza pułkownika JKM. Nominacja ta nie znajduje jednak potwierdzenia w instrukcji poselskiej sejmiku kowieńskiego ani w innych spisach posłów, do których udało mi się dotrzeć; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119; zob. szerzej A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 39, przyp. 62.

⁶⁶ Jan Krzysztof Biberstejn Pilchowski – niewiele wiemy o jego postawie politycznej przed sejmem pacyfikacyjnym w 1735 r., na który został wybrany na posła z sejmiku kowieńskiego. Pewien wpływ na niego mógł mieć Mikołaj Antoni Zabiello, cześnik powiatu kowieńskiego, który jako stronnik Sasa odegrał znaczną rolę w przebiegu sejmiku. W trakcie obrad nie wykazywał większej aktywności, związany miał być z nieświeskimi Radziwiłłami; zob. A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119; *Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795...*, s. 43; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita litewska...*, s. 177.

2. A. Dylewski (Dilewski) Jan Antoni

B. Pułkownik JKM, oboźny smoleński, konsyliarz z województwa smoleńskiego.

C. Stronnik króla Augusta III⁶⁷.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 25; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 304; BCz, rkps 2250, k. 75; BCz, rkps MNK 51, k. 593; BJ, rkps 101/V, k. 47; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

Powiat upicki – sejmik w Poniewieżu

1. A. Karp Jakub Ignacy

B. Starosta płungiański.

C. Stronnik Stanisława Leszczyńskiego⁶⁸.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; „Gazety Polskie” 1735, nr 60; BCz, rkps 2250, k. 75.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24 (brak podpisu pod uchwałą Rady w rękopisie znajdującym się w Bibliotece Książąt Czartoryskich).

⁶⁷ Jan Antoni Dylewski – wziął on udział w sejmiku konfederacyjnym w Kownie, który opowiedział się po stronie Augusta III. W styczniu i czerwcu 1735 r. uczestniczył w zwołanej przez stronników Augusta III radzie warszawskiej, wybrany konsyliarzem z woj. smoleńskiego. Brał udział w sejmiku przedsejmowym w 1735 r. w Kownie, na którym został wybrany na posła na sejm do Warszawy. Na sejmie przemawiał 10 października (także 6 X i 3 XI), wyrażając poparcie dla przedstawionego przez króla Augusta III projektu dyplomu określającego warunki ewakuacji wojsk cudzoziemskich z Rzeczypospolitej; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, Diariusz sejmu pacificationis za panowania Najjaśniejszego Króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 IX Roku Pańskiego 1735 zaczętego, k. 25; BCz, rkps MNK 578, Rada Warszawska, 24 I 1735 r., k. 432; BCz, rkps MNK 51, Diariusz Rady Warszawskiej, 24 I 1735 r., k. 399; BN, Resultatum Przytomnych ad latus J.K. Mości Skonfederowanych Rzepltey Stanów. W Warszawie Dnia VI. Miesiąca Czerwca, Roku Pańskiego. MDCCXXXV. Sub Vinculo Generalney Konfederacji Expedyowane. W Warszawie w Drukarni J.K. Mości y Rzepltey, Kolegium XX. Sebolarum Piarum, b.m. i d.; *Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795...*, s. 43; M. Jusupović, *Prowincjonalna elita litewska...*, s.177; *idem*, *Instrukcje kowieńskie z lat 1733–1795 jako głos szlachty w sprawach powiatowych*, „Klio. Czasopismo Poświęcone Dziejom Polski i Powszechnym” 50, 2019, nr 3, s. 35–58, s. 45; zob. A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 39 (przyp. 62), 43.

⁶⁸ Jakub Ignacy Karp – według ustaleń A. Macuka w 1734 r. miał być on aresztowany przez stronników Leszczyńskiego. Mimo to znalazł się w 1735 r. na liście posłów, którym przypisywano związki z partią stanisławowską. W 1736 r. został deputatem do Trybunału Głównego WKŁ; BOss., rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; zob. *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, s. 172.

2. A. Tyzenhauz⁶⁹ [imię nieznane]**B.** Pułkownik JKM.**C.** Nie ustalono.**D.** BCz, rkps 2250, k. 75; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; „Gazety Polskie” 1735, nr 60.**E.** Brak jego podpisu pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej.**Księstwo Żmudzkie**

Sejmik w Rosieniach

1. A. Odachowski Jan**B.** Skarbný WKL, ciwun ejrągolski, stolnik żmudzki⁷⁰.**C.** Stronnik króla Augusta III⁷¹.**D.** LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; BCz, rkps MNK 51, k. 593; „Gazety Polskie” 1735, nr 61.**E.** Podpisał uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

⁶⁹ A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 124.

⁷⁰ *Urządnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urządnicy centralni...*, s. 184.

⁷¹ Jan Odachowski – poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r. z woj. inflanckiego, elektor Stanisława Leszczyńskiego z Księstwa Żmudzkiego, jeszcze przed elekcją wysłany z Księstwa z prośbą do koła generalnego o przyspieszenie elekcji. Wziął także udział w poselstwie od wojska litewskiego do Leszczyńskiego, oświadczając mu wierność wojska litewskiego skupionego na Woli. Konsyliarz konfederacji generalnej zawiązanej w Wilnie, podpisał się pod aktem konfederacji dzikowskiej jako delegat z Litwy. Przetrzymany w niewoli rosyjskiej na przedmieściu wileńskim w 1735 r. po rozproszeniu partii litewskiej. Po wypuszczeniu na wolność, jak można sądzić dzięki staraniom Stanisława Poniatowskiego, i po złożeniu przysięgi na wierność Augusta III udał się do Królewca, gdzie kontaktował się z królem Stanisławem Leszczyńskim. Równolegle podjął starania o pozyskanie do obozu saskiego stronników Leszczyńskiego m.in. M.J. Masalskiego, proponując mu buławę polną WKL. Te zdradliwe działania wywołały sprzeciw szlachty, w obawie przed represjami potajemnie jeszcze przed rozpoczęciem sejmu wyjechał z Królewca. Pojawienie się jego nazwiska wśród stronników Leszczyńskiego na sejmie jest niewątpliwie błędem. W 1736 r. został wybrany na posła na sejm z Księstwa Żmudzkiego, na którym sprzeciwiał się generalnej amnestii i projektowi aukcji wojska; BOss, rkps 2869/III, List M. Ossolińskiego do J. Ożarowskiego, Królewiec, 29 VII 1735 r., k. 152; *ibidem*, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; A. Lisek, *Litwini na sejmie elekcyjnym w 1733 roku*, w: *Z dziejów XVII i XVIII wieku. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Michałowi Komarzyńskiemu*, red. J. Kwak, Katowice 1997, s. 149, 151; *idem*, *Ku pacyfikacji...*, s. 66, 67; *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 1, s. 372; *Elektorowie królów...*, s. 151; VL, t. 6, s. 297; zob. Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku...*, s. 219; K. Bartoszewicz, *Pamiętnik Tadeusza Ogińskiego*, „Przegląd Historyczny” 18, 1914, nr 1, s. 74; K. Kantecki, *Stanisław Poniatowski, kasztelan krakowski, ojciec Stanisława Augusta*, t. 1, Poznań 1880, s. 33.

2. A. Gorski Antoni Rafał

B. Chorąży żmudzki, pułkownik JKM, starosta telszewski, rezydent *ad latus* JKM z Księstwa Żmudzkiego⁷².

C. Stronnik króla Augusta III⁷³.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 153; BCz, rkps MNK 51, k. 593; BJ, rkps 101/V, k. 24; „Gazety Polskie” 1735, nr 61.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 24.

Województwo smoleńskie

Powiat smoleński – sejmik od 1667 r. jako sejmik egzulancki obradował na stałe na zamku w Wilnie⁷⁴.

1. A. Ślizień Michał Adam

B. Starosta krewski i wiśniowski, od 24 lipca 1736 r. podkoniuszy litewski, pułkownik chorągwi petyhorskiej od 1735 r.⁷⁵

C. Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III⁷⁶.

⁷² *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 3: *Księstwo Żmudzkie XV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, Warszawa 2015, s. 82.

⁷³ Antoni Rafał Gorski – brał udział w konfederacji praskiej i z jej ramienia został wybrany rezydentem z Księstwa Żmudzkiego do boku króla Augusta III. Aktywnie zabiegał o poparcie szlachty żmudzkiej dla Sasa, obiecując zamian przychylności ze strony gen. mjr Lwa Wasiliewicza Izmailowa, dowódcy wojsk rosyjskich na Litwie. 6 VI 1735 r. uczestniczył w zwołanej przez Augusta III radzie warszawskiej. Na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r. „dopominał się racji od Jchmości acclamantibus dla czego urgent ewakuacja przed obraniem marszałka, contra prescriptum legum”, co wskazywało na jego sympatie prosaskie, deputat do Trybunału Litewskiego, poseł na sejm w 1736 r. z Księstwa Żmudzkiego, stronnik Radziwiłłów; BCz, rkps 1689, Konfederacja Praska, 1733 r., k. 297v; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmu pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 24; „Gazety Polskie” 1735, nr 35, 36; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 124; *idem*, *Войска як інструмент усталювання ўлады Аўгуста III у ВКЛ у 1733–1735 гг.*, „Беларускі Гістарычны. Агляд” 15, 2009, s. 339; zob. Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku...*, s. 219.

⁷⁴ Instrukcja posłom województwa smoleńskiego Michałowi Ślizieniowi, staroście krewskiemu i Felicjanowi Łoykowi, staroście żukowieckiemu, 16 VIII 1735 r., w: *Акты издаваемые Виленскою Археографическою комиссиею...*, t. 13, s. 173–176; W. Kriegseisen, *Sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVII i XVIII wieku*, Warszawa 1991, s. 33.

⁷⁵ *Urządnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urządnicy centralni...*, s. 154; M. Matuszewicz, *op. cit.*, s. 711; List A.I. Gibesa do J.A. Załuskiego, Warszawa, 1 VIII 1736 r., w: *Korespondencja Józefa Andrzeja Załuskiego...*, s. 597.

⁷⁶ Michał Ślizień – utrzymywał ściśle związki z regimentarzem litewskim Michałem Serwacym Wiśniowieckim i starostą mereckim Antonim Kazimierzem Sapiehą; poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r. z pow. słonimskiego, poseł na sejm elekcyjny, stronnik Stanisława Leszczyńskiego. 23 XII 1733 r. uznał na sejmiku słonimskim w obecności wojsk rosyjskich i stronników

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 33; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 308; BCz, rkps MNK 51, k. 593v, 839; BCz, rkps 2250, k. 75; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 712; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; BJ, rkps 101/V, k. 35; Biblioteka Raczyńskich, rkps 15, k. 21; BUW, rkps 97, k. 203; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 25.

2. A. Łoyko Felicjan Ignacy

B. Cześnik orszański, starosta żukowicki⁷⁷.

C. Nie ustalono⁷⁸.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; BCz, rkps MNK 51, k. 595v; BCz, rkps 2250, k. 75; BN, rkps 9114 II, k. 22; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; „Gazety Polskie” 1735, nr 60.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 25.

---

litewskich Sasa za króla Augusta III. Wyznaczony na posła na sejm koronacyjny w 1734 r. do Krakowa. 15 I 1734 r. podpisał w Słonimie manifest, w którym sprzeciwił się przymuszonej przysiędze. Manifest łącznie miało podpisać 41 osób. Marszałek partykularnej konfederacji zawiązanej w obronie Leszczyńskiego w 1734 r. w pow. słonimskim. Na sejmie pacyfikacyjnym 14 X 1735 r. domagał się szybkiego przystąpienia do wyboru marszałka i rozdania wakujących urzędów; BPAU i PAN, Rejestr posłów z prowincji WKs. Lit. na sejmikach antekonwokacyjnych obranych 1733 r., b.d., k. 94; BCz, rkps MNK 50, Rejestr posłów na sejm konwokacyjny w 1733 r., b.d., k. 531; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmku pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 35; BUW, rkps 97, Diariusz sejmku pacyfikacyjnego, 1735 r., k. 203; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; VL, t. 6, s. 299; A. Мацук, *Соймікі прыхільнікаў Аўгуста III у Вялікім княстве Літоўскім у 1733–1774 гадах*, w: *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru – między prawami a obowiązkami*, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016, s. 493; *idem*, *Войска як інструмент...*, s. 335–336; D. Wićko, *Silva rerum z XVIII wieku z pamiętnikiem Michała Adama Śliźnia (1691–1752) ze zbiorów Biblioteki Narodowej Białoruskiej w Mińsku*, „Zapiski Historyczne” 2010, nr 3, s. 100, 107.

⁷⁷ *Urządnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urządnicy centralni...*, s. 168.

⁷⁸ Felicjan Ignacy Łoyko – na sejmiku egzulanckim woj. smoleńskiego, zdominowanym przez Radziwiłłów, został wybrany na posła, o czym wspomina w swoim diariuszu Michał Kazimierz Radziwiłł. Także cześnik orszański był zaliczany do ich stronników, stąd można przypuszczać, że opowiedział się po stronie Sasa. Brak informacji o jego postawie na sejmie w 1735 r.; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 119.

Powiat starodubowski – sejmik w Starodubie. Od 1667 r. sejmik egzulancki na stałe przeniesiony do Wilna, obrady na zamku⁷⁹.

1. A. Jelski Władysław

B. Porucznik petyhorski buławy polnej wielkiej litewskiej, wojski starodubowski, starosta piński⁸⁰.

C. Stronnik króla Augusta III⁸¹.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 153; BCz, rkps MNK 51, k. 595v; BCz, rkps 2250, k. 75; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 712; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

2. A. Owsiany Rolicz Mikołaj

B. Oberszter lejtnant regimentu koronnego buławy polnej WKL⁸².

C. Stronnik Augusta III⁸³.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 153; BCz, rkps MNK 51, k. 593v; BCz, rkps 2250, k. 75; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 712; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

⁷⁹ W. Kriegseisen, *Sejmiki Rzeczypospolitej szlacheckiej...*, s. 33.

⁸⁰ AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712; *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 4: Ziemia smoleńska i województwo smoleńskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2003, s. 333.

⁸¹ Władysław Jelski – stronnik Augusta III, uczestnik konfederacji generalnej warszawskiej, wyznaczony na rezydenta do jego boku z powiatu grodzieńskiego. Stronnik Radziwiłłów na sejmiku przedsejmowym w 1735 r.; BCz, rkps 1689, Konfederacja Praska, 1733 r., k. 297v; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712.

⁸² Michał Kazimierz Radziwiłł podaje w swoim pamiętniku tylko nazwisko Owsianego bez imienia i urzędu; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 80a, Diariusz M.K. Radziwiłła, k. 712.

⁸³ Mikołaj Owsiany – w okresie wojny o tron polski (1734 i 1735 r.) przebywał w Mirze i Nowogródku, prowadząc korespondencję z przedstawicielami domu Radziwiłłów. O jego wyborze na posła na sejm pacyfikacyjny w 1735 r. wspomina w swoim diariuszu Michał Kazimierz „Rybeńko”. Brak informacji o jego postawie na sejmie w 1735 r. Podpisał się pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej 30 I 1736 r., otrzymał urząd pisarza skarbowego (przychodowego). Jego wcześniejsze związki z Radziwiłłami i późniejsza nominacja wskazują na jego powiązania z obozem saskim; *ibidem*, k. 712; *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy, t. 11: Urzednicy centralni...*, s. 117.

Województwo nowogródzkie

Powiat nowogródzki – sejmik w Nowogródku

1. A. Niesiołowski Kazimierz Józef

B. Starosta cyryński, marszałek konfederacji województwa nowogródzkiego.

C. Stronnik króla Augusta III⁸⁴.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 154; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 302, 324; BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75; BUW, rkps 97, k. 185, 187, 201v; BPAU i PAN, rkps 1060, k. 733; BJ, rkps 101/V, k. 29, k. 31, 33, 49, 49v; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

2. A. Rdułtowski Antoni Jerzy

B. Sędzia grodzki nowogródzki, kasztelan witebski.

C. Nie ustalono⁸⁵.

⁸⁴ Kazimierz Niesiołowski – starosta cyryński, od początku bezkrólewia związany z obozem saskim. Wybrany na marszałka partykularnej konfederacji woj. nowogródzkiego 14 VII 1733 r. Elektor Fryderyk Augusta II z woj. nowogródzkiego. Podpisał się pod wrześnieowym manifestem sprzeciwiającym się wyborowi na tron polski Leszczyńskiego. Wziął udział w zawiązanej w 1733 r. na Pradze konfederacji generalnej opowiadającej się po stronie Sasa. W styczniu 1734 r. uczestniczył w obradach konfederacji generalnej warszawskiej w Krakowie. Za działania wspierające zabiegi Augusta III w walce o tron polski otrzymał od niego województwo mściławskie, którego jednak, jak twierdzi Alojzy Sajkowski (*idem, Niesiołowski Kazimierz Ignacy*, w: PSB, t. 23, Wrocław 1978, s. 55–56), nie przyjął. Przemawiał m.in. 7 i 11 października oraz 7 i 30 listopada na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r., zachęcając do wyboru marszałka sejmu. Wybrany na posła na sejm w 1736 r. z pow. starodubowskiego woj. smoleńskiego; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmu pacificationis 1735 die 27 septembris zaczętego, k. 29, 33, 49; BUW, rkps 97, Diariusz sejmu pacyfikacyjnego, 1735 r., k. 185, 187; BPAU i PAN, rkps 1060, Excerpt z diariusza sejmowego 1735, b.d., k. 733; BCz, rkps 1689, Konfederacja Praska, 5 X 1733 r., s. 281; BCz, rkps MNK 578, Rada Warszawska, 24 I 1735 r., k. 432; BCz, rkps MNK 51, Reasumpcja Konfederacji Generalnej Warszawskiej Stanów Koronnych i WXLitt. po Szczęśliwej Koronacji Najjaśniejszego Króla Jmci Augusta Trzeciego w Krakowie, 19 I 1734 r., k. 149; *Elektorowie królów...*, s. 146; BCz, sygn. 574, Desideria i projekta uniwersalne WKsL i partykularne od różnych JChM podane i do generalnej konfederacji przyjęte, 14 VII 1733 r., k. 27; A. Lisek, *Litwini na sejmie elekcyjnym...*, s. 143; *idem, Ku pacyfikacji...*, s. 32, 44; zob. Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku...*, s. 218.

⁸⁵ Antoni Jerzy Rdułtowski – w okresie bezkrólewia należał do tej części szlachty woj. nowogródzkiego, która opowiedziała się po stronie Stanisława Leszczyńskiego. Na sejmie elekcyjnym oddał głos na niego z woj. nowogródzkiego. Złożył podpis pod aktem partykularnej konfederacji nowogródzkiej zawiązanej w obronie tronu dla Leszczyńskiego 9 II 1734 r. Wybrany na posła do regimientarza litewskiego Antoniego Pocięja. Na sejmiku przedsejmowym 1735 r. zaliczany był do zwolenników nieświeskich Radziwiłłów. Brak informacji o jego postawie na sejmie

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 153; AGAD, AR, dz. V, sygn. 7290, k. 19; BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

Powiat słonimski – sejmik w Słonimie

1. A. Połubiński Marian (Marcjan)

B. Wykonywał obowiązki chorążego powiatu słonimskiego⁸⁶.

C. Stronnik Stanisława Leszczyńskiego (?)⁸⁷.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 3; BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

2. A. Brodowski Franciszek

B. Skarbnik powiatu słonimskiego.

---

w 1735 r.; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., s. 84; A. Macuk, *Szlachta województwa nowogródzkiego wobec elekcji Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III w 1733 r.*, „Przegląd Historyczny” 96, 2005, nr 1, s. 58; *idem*, *Konfederacje powiatów Wielkiego Księstwa Litewskiego w obronie Stanisława Leszczyńskiego w latach 1733–1734*, w: *Król a prawo stanów do oporu*, red. M. Markiewicz, E. Opaliński, R. Skowron, Kraków 2010, s. 330; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 121.

⁸⁶ *Rodzina. Herbarz...*, t. 14, s. 210.

⁸⁷ Marian Połubiński – uczestniczył w sejmiku przedkonwokacyjnym w 1733 r. w Słonimie, na którym rywalizował o urząd strażnika słonimskiego z Ignacym Łaniewskim, stronnikiem Familii. Zapewne wraz ze zgromadzoną na sejmiku relacyjnym w Słonimie szlachtą złożył przysięgę na uchwaloną na sejmie konfederację. Na grudniowym sejmiku w Słonimie (23 XII 1733 r.) uznał Augusta III za króla i został wybrany na posła na sejm koronacyjny do Krakowa. Miało się to odbyć pod wpływem obecnych wojsk rosyjskich. Już 15 I 1734 r. Połubiński z częścią szlachty wydał manifest, w którym sprzeciwił się wymuszonej na grudniowym sejmiku przysiędze. Uczestnik partykularnej konfederacji słonimskiej, opowiadającej się po stronie Leszczyńskiego. Brak informacji o jego aktywności na sejmie w 1735 r. utrudnia jednoznacznie określenie jego przynależności. Jego nazwisko widnieje jednak na liście z 1735 r. jako stronnika Leszczyńskiego. Miał on także utrzymywać związki z Familią; BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; zob. A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 121; *idem*, *Соймікі прыхільнікаў Аўгуста III...*, s. 493; A. Lisek, *Obóz stanisławowski na Litwie w okresie wojny o tron polski do zawiązania konfederacji generalnej wileńskiej (1733–1734)*, „Studia Historyczne” 50, 2007, nr 2, s. 128.

C. Stronnik króla Augusta III⁸⁸.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 3; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 304; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 63, k. 20; BCz, rkps MNK 51, k. 705; BCz, rkps 2250, k. 75; BJ, rkps 101/V, k. 30v; BN, rkps 9114 II, k. 22; Biblioteka Raczyńskich, rkps 15, k. 11; BUW, rkps 97, k. 196.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

Powiat wołkowyski – sejmik w Wołkowysku

1. **A. Tułowski Leon Bogusław**

B. Wojski, pisarz grodzki powiatu wołkowyskiego.

C. Stronnik króla Augusta III⁸⁹.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 3; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 25; APG, Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 307; BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75; Biblioteka Raczyńskich, rkps 15, k. 18.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

2. **A. Smogorzewski Stefan**

B. Kapitan JKM (w wojsku litewskim).

C. Nie ustalono.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 3; BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

⁸⁸ Franciszek Brodowski – poseł na sejm elekcyjny w 1733 r. z pow. słonimskiego. 10 X 1735 r. przemawiał na sejmie pacyfikacyjnym jako poseł pow. słonimskiego, opowiadając się za szybkim wyborem marszałka i zniesieniem podatku ziemskiego. Twierdził, że do niczego nie przystąpi nawet po wycofaniu się z Rzeczypospolitej wojsk cudzoziemskich i wyborze marszałka, jeżeli jego postulat nie będzie spełniony; BUW, rkps 97, Diariusz sejmu pacyfikacyjnego, 1735 r., k. 196; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, Diariusz sejmu pacificationis za panowania Najjaśniejszego Króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 IX Roku Pańskiego 1735 zaczętego, k. 25; BCz, rkps 574/IV, Manifest województwa nowogrodzkiego, 1733 r., k. 144; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 121.

⁸⁹ Leon Bogusław Tułowski – uczestniczył w obradach sejmu konwokacyjnego w 1733 r., elektor króla Augusta III, 13 X 1735 r. zabrał głos na sejmie pacyfikacyjnym; BPAU i PAN, rkps 650, Registr posłów z prowincji WKL na sejmikach antekonwokacyjnych obranych w 1733 r., b.d., k. 94; VL, t. 6, s. 299; *Elektorowie królów...*, k. 238.

Województwo połockie

Województwo połockie – sejmik w Połocku

1. A. Korsak Bazyli

B. pisarz grodzki powiatu starodubowskiego, chorąży petyhorski⁹⁰.

C. Stronnik króla Augusta III⁹¹.

D. BCz, rkps MNK 51, k. 596; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; „Gazety Polskie” 1735, nr 60.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

2. A. Rypiński Franciszek Mikołaj

B. Budowniczy połocki⁹²

C. Stronnik króla Augusta III⁹³.

D. BCz, rkps MNK 51, k. 596; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; „Gazety Polskie” 1735, nr 60.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

⁹⁰ *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 5: Ziemia połocka i województwo połockie XIV–XVIII wiek*, red. H. Lulewicz, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, A. Haratym, A. Macuk, A. Radaman, współpr. W. Hałubowicz, P.P. Romaniuk, Warszawa 2018, s. 226.

⁹¹ Bazyli Korsak – poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r., podpisał się pod manifestem przeciwników Stanisława Leszczyńskiego wydanym na Pradze, wyznaczony do rezydencji przy Augustie III z woj. połockiego. W spisie posłów na sejm w 1736 r. pojawia się nazwisko Korsaka, pisarza ziemi bełskiej. Henryk Palkij w swojej pracy sugeruje, że może chodzić tu także o Bazylego Korsaka, pisarza grodzkiego, chociaż w spisie posłów podaje, że pełnił on urząd pisarza ziemi bełskiej. Niewątpliwie kwestia ta wymaga uściślenia; BCz, rkps 1689, Manifest Partii Praskiej, Praga, 14 IX 1733 r., s. 229; VL, t. 6, s. 298; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 120; *idem, Полацкае ваяводства ў XVIII ст. Ваявода, шляхецкая эліта, соймакі*, Мінск 2014, s. 233; *idem, Ян Буйніцкі лідар шляхты Полацкага ваяводства ў панаванне Аўгуста III*, w: *Szlachta i ziemiaństwo na pograniczu kultur dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, red. D. Michaluk, K. Mikulski, Warszawa 2016, s. 86; Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku...*, s. 218.

⁹² *Urządnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 5: Ziemia połocka i województwo połockie...*, s. 73.

⁹³ Franciszek Rypiński – budowniczy połocki, wziął udział w obradach sejmiku zwołanego przez stronników Sasa 2 XII 1734 r. w Połocku, którego marszałkiem został obrany chorąży Aleksander Korsak. Na sejmiku tym szlachta opowiedziała się po stronie Augusta III. W rejestrach posłów z pow. połockiego wystąpiły różne zapisy tego nazwiska. Brak informacji o jego aktywności na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r.; BCz, rkps 2250, Posłowie litewscy na sejm pacyfikacyjny do Warszawy, 1735 r., k. 75; A. Мацук, *Войска як інструмент...*, s. 358.

Województwo witebskie

Powiat witebski – sejmik w Witebsku

1. A. Dunin Antoni

B. Horodniczy witebski, regent kancelarii wielkiej litewskiej, starosta retowski i zahorański, konsyliarz generalnej konfederacji⁹⁴.

C. Stronnik króla Augusta III⁹⁵.

D. BCz, rkps MNK 51, k. 597; „Gazety Polskie” 1735, nr 64⁹⁶.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

2. A. Bohomolec (Bochomolec) Paweł Józef

B. Stolnik i pisarz grodzki witebski, administrator hrabstw kopyskiego, newelskiego i siebieżskiego⁹⁷.

C. Stronnik króla Augusta III⁹⁸.

⁹⁴ Nominację na regenta kancelarii wielkiej miał otrzymać 9 VII 1736 r.; *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urzednicy centralni...*, s. 177.

⁹⁵ Antoni Dunin – w okresie bezkrólewia był na usługach posła rosyjskiego Löwenwolda, od którego otrzymał 1 tys. czerwonych złotych na przeciąganie szlachty do obozu przeciwników Stanisława Leszczyńskiego. Na elekcji oddał głos na Leszczyńskiego, pomimo dalszej współpracy z posłem rosyjskim. Po elekcji pozostał w Warszawie. Miał swoich szpiegów w otoczeniu króla Stanisława Leszczyńskiego, prymasa Teodora Potockiego i innych znaczących stronników Leszczyńskiego. Wziął udział w obradach zwołanej przez Augusta III w styczniu radzie konfederacji warszawskiej. Wybrany konsyliarzem z prowincji litewskiej; BCz, MNK rkps 51, Dyaryusz Rady Warszawskiej, 24 I 1735 r., k. 297v; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., s. 90; T. Ciesielski, „*Gorący koniec lata i początek jesieni 1733 roku. Początki rosyjskiej interwencji zbrojnej w Rzeczypospolitej*”, w: *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim...*, s. 485; BOss, rkps 3578/II, Magnates, którzy są przy Fryderyku, b.m. i d. [1734 r.], k. 37v.

⁹⁶ Rejestr posłów na sejm pacyfikacyjny z Lwowskiej Narodowej Biblioteki Naukowej nie wspomina o posłach z powiatu witebskiego; LNNB, f. 145, Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, op. 1, nr 24, Rejestr Posłów na sejm pacyfikacyjny obranych 1735 roku, b.d., k. 3.

⁹⁷ Zob. *Codzienne kłopoty, wielkie interesy i podwójna elekcja. Korespondencja...*, s. 218 (indeks osobowy).

⁹⁸ Paweł Józef Bohomolec – administrator dóbr radziwiłłowskich, poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r. z woj. witebskiego. Na sejmie elekcyjnym oddał głos na Stanisława Leszczyńskiego z woj. witebskiego. Podpisał akt konfederacji proaugustowskiej zawiązanej 5 X 1733 r. W listopadzie miał wziąć udział w poselstwie z woj. witebskiego do gen. mjr. Jurija A. Repnina, deklarując poparcie wraz z częścią szlachty witebskiej dla Augusta III i zawiązanej przy nim konfederacji warszawskiej. W trakcie wojny o tron polski po śmierci króla Augusta II był więziony przez dwa tygodnie przez stronników Leszczyńskiego na Litwie za to, że będąc gubernatorem kopyskim

D. BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75; „Gazety Polskie” 1735, nr 64.

E. Brak jego podpisu pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej.

Powiat orszański – sejmik w Orszy

1. A. Szemioth Leon Kazimierz

B. Pisarz ziemski oszmiański.

C. Stronnik Augusta III⁹⁹.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 154; BCz, rkps MNK 51, k. 597; BCz, rkps 2250, k. 75.

E. Podpisał uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26.

---

dóbr radziwiłłowskich (kanclerzyny Anny Radziwiłłowej) i ich stronnikiem, nie chciał oddać nałożonych na te dobra podatków przez marszałka partykularnej konfederacji opowiadającej się po stronie Leszczyńskiego. Należy zauważyć, że w spisie posłów z pow. witebskiego występują oprócz wyżej wspomnianego posła także i inne nazwiska, m.in. Kazimierz Hurko, pisarz ziemi witebskiej (poseł na sejm w 1736 r.) i Siedlicki, podkomorzy witebski, co nie znajduje jednak potwierdzenia w innych źródłach; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., s. 89; K. Bartoszewicz, *op. cit.*, s. 76; BCz, rkps 2250, Posłowie litewscy na sejm pacyfikacyjny do Warszawy, 1735 r., k. 75; „Gazety Polskie” 1735, nr 64; VL, t. 6, s. 299; *Elektorowie królów...*, s. 13; A. Мацук, *Войска як інструмент...*, s. 344; *idem*, *Віцебскія пасольскія соймкі ў панаванне Аўгуста III у 1735–1763 гг.* „Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки” 2019, nr 1, s. 121; *idem*, *Шляхта ўсходніх ваяводстваў Вялікага Княства Літоўскага і расійскія войскі пад час „вайны за польскую спадчыну” 1733–1735 гг.*, „Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки” 2015, nr 1, s. 35.

⁹⁹ Leon Kazimierz Szemioth – w okresie bezkrólewia w 1733 r. pełnił funkcję marszałka sądu kapturowego. Nie wziął udziału w elekcji Stanisława Leszczyńskiego, dlatego trudno ustalić, czy opowiedział się za jego kandydaturą. Dwukrotnie obrany na marszałka sejmiku orszańskiego (9 II i 16 VI 1734 r.), który opowiedział się po stronie Augusta III. W 1735 r. zachował znaczne wpływy także wśród stronników Leszczyńskiego. Poseł z pow. orszańskiego do gen. mjr. Jurija A. Repnina. Choć przeszedł do obozu Augusta III, zachował wpływy u stronników Leszczyńskiego, stąd może jego nazwisko figurowało dalej na liście zwolenników tegoż w 1735 r. Po przejściu do obozu saskiego związał się z Radziwiłłami. Brak informacji o jego aktywności na sejmie w 1735 r.; BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; A. Macuk, *Деятельность Леона Казимира Шемета в общественно-политической жизни ВКЛ в первой трети XVIII в.*, w: *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Personalijos, idėjos, refleksijos*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2020 (XVIII amžiaus studijos, t. 6), s. 64–67.

2. A. Mizgier Leon Kazimierz (Wizgerd)**B.** Rotmistrz szlachty powiatu orszańskiego.**C.** Stronnik Stanisława Leszczyńskiego¹⁰⁰.**D.** LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 154; BCz, rkps MNK 51, k. 597v; BCz, rkps 2250, k. 75.**E.** Podpisał uchwałę Rady Konfederacji Generalnej Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 451; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 26; zob. *Codzienne kłopoty, wielkie interesy i podwójna elekcja. Korespondencja radziwiłłowskich urzędników z księżną Anną z Sanguszków Radziwiłłową i jej synem Michałem Kazimierzem z 1733/1734 roku*, wyd. J. Dygdała, Warszawa 2013, s. 189, przyp. 751.**Województwo brzeskolitewskie**Powiat brzeskolitewski – sejmik w Brześciu Litewskim¹⁰¹**1. A. Sapieha Karol Józef****B.** Pisarz polny litewski, pułkownik husarii wojsk litewskich¹⁰².**C.** Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III¹⁰³.

¹⁰⁰ Leon Kazimierz Mizgier – miał pełnić funkcję konsyliarza przy marszałku prostanisławowskiej partykularnej konfederacji orszańskiej Aleksandrze Hlebickim Józefowiczu, staroście i pułkownikowi pow. orszańskiego. Zaliczany przez podskarbiego koronnego M. Ossolińskiego do stronników Leszczyńskiego; BOss, rkps 2869, List M. Ossolińskiego do N.N., Królewiec, 9 XII 1735 r., k. 380; BOss, rkps 3578/II, Uniwersał powiatu orszańskiego, Czereja, 18 III 1734 r., k. 4; K. Bartoszewicz, *op. cit.*, s. 71.

¹⁰¹ Informacje o dojściu sejmiku do skutku w Brześciu Litewskim, którego marszałkiem został Franciszek Michał Szujski; AGAD, AR, dz. V, sygn. 13846, List K. Sapiehy do N.N., Brześć, 22 VIII 1735 r., k. 59; zob. wyżej, przyp. 60; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 38.

¹⁰² *Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy*, t. 11: *Urzednicy centralni...*, s. 111.

¹⁰³ Karol Józef Sapieha – poseł z woj. brzeskolitewskiego na sejmie konwokacyjnym w 1733 r., elektor Stanisława Leszczyńskiego. Już 1734 r. przeszedł do obozu saskiego, gdyż w styczniu tegoż roku był na koronacji Augusta III w Krakowie. W listopadzie miał przebywać koło Wysokiego wraz z żoną. W styczniu 1735 r. wziął udział w radzie konfederacji generalnej warszawskiej. Wyznaczony przez Augusta III do negocjacji z wojskami litewskimi stacjonującym na Warmii jako komisarz Augusta III. Przed rozpoczynającymi się sejmikami przedsejmowymi w 1735 r., jak pisał w swej Gazecie metrykant koronny Andrzej Cichocki, opuścił Warszawę i udał się na Litwę; AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, Gazeta pisana z Warszawy, 6 VIII 1735 r., k. 4; BCz, rkps MNK 50; BCz, rkps 2250, Posłowie litewscy na sejm pacyfikacyjny do Warszawy, 1735 r., k. 527; BPAU i PAN, rkps 650, Registr posłów z prowincji WKL na sejmikach antekonwokacyjnych obranych w 1733 r., b.d., k. 94; List A.F. Cichockiego do J.A. Załuskiego, Warszawa, 4 V 1735 r., w: *Korespondencja Józefa Andrzeja Załuskiego...*, s. 353; VL, t. 6, s. 299; BN, rkps 9114 II, Gazeta pisana z Warszawy, 11 X 1734 r., k. 7; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą,

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 155; BCz, rkps MNK 51, k. 599v; BCz, rkps 2250; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 449v; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 22.

2. A. Tarkowski Stefan

B. Miecznik bielski, chorąży brzeski¹⁰⁴.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III¹⁰⁵.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 155; APG, Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10, k. 38; APG, Akta miasta Gdańska, Recessy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217, k. 326; BCz, rkps MNK 51, k. 599v; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

Powiat piński – sejmik w Pińsku

1. A. Kurzeniecki (Korzeniecki) Stefan

B. Podkomorzy piński.

C. Nie ustalono¹⁰⁶.

25 VIII 1733 r., s. 117; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 28–29; *idem*, *Działalność polityczna wojewody podlaskiego Michała Józefa Sapiehy i innych przedstawicieli tego Domu w okresie powtórnej elekcji Stanisława Leszczyńskiego w 1733 roku*, w: *Sapiehowie epoki Kodnia i Krasiczyna*, red. K. Stępnik, Lublin 2007, s. 426; Z. Zielińska, *Józef Karol Sapieha*, w: PSB, t. 35, Warszawa–Kraków 1994, s. 30.

¹⁰⁴ BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wołą, 25 VIII 1733 r., k. 121.

¹⁰⁵ Stanisław Tarkowski – elektor Stanisława Leszczyńskiego na sejmie elekcyjnym w 1733 r. Na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r. występował jako stronnik Augusta III, domagając się zachowania jedności i przystąpienia do wyboru marszałka sejmu, co miało przyspieszyć wyjście wojsk cudzoziemskich z Rzeczypospolitej i zakończyć nadmierne z ich strony obciążenia; BCz, rkps MNK 51, *Diariusz sejmu pacificationis za panowania Najjaśniejszego króla JMci Augusta Trzeciego w Warszawie Dnia 27 września Roku Pańskiego 1735 zaczętego, 1735 r.*, k. 655; *Mowa Stefana Tarkowskiego na sejmie pacyfikacyjnym w 1735 r.*, w: J. Ostrowski-Daneykowicz, *Swada polska i łacińska albo miscellanea oratorskie*, t. 1, Lublin 1745, k. 433–434. Informacje o wybranych posłach na sejm zob. M.T. Wójcik, *Przemoc, presja, konflikty na sejmikach brzeskim i pińskim w dobie saskiej w świetle pamiętników i korespondencji*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny” 6, 2009, s. 131; zob. też *Elektorowie królów...*, s. 231; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 44.

¹⁰⁶ Stefan Kurzeniecki – stronnik Stanisława Leszczyńskiego, wziął udział w zawiązanej w obronie tegoż partykularnej konfederacji pow. pińskiego. Podczas sejmiku przedsejmowego w 1735 r. wraz z M.S. Orzeszką zaliczany był do zwolenników regimentarza WKL Michała Wiśniowieckiego i nieświeskich Radziwiłłów, przez co mógł być także związany z obozem saskim (kwestia ta wymaga uściślenia). Brak informacji o jego postawie na sejmie w 1735 r.; LNNB, f. 5, Zbiór

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 155; BCz, rkps MNK 51, k. 599v; BCz, rkps 2250; BN, rkps 9114 II, k. 22; „Gazety Polskie” 1735, nr 64.

E. Brak jego podpisu pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej.

2. A. Orzeszko Michał Stanisław

B. Marszałek powiatu pińskiego¹⁰⁷.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie Augusta III¹⁰⁸.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 155; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, k. 7; BCz, rkps MNK 51, k. 599v; BCz, rkps 2250; „Gazety Polskie” 1735, nr 64; BJ, rkps 101/V, k. 29; BUW, rkps 97, k. 194; BN, rkps 9114 II, k. 22.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

Województwo mścisławskie

Powiat mścisławski – sejmik w Mścisławiu

1. A. Żyrkiewicz Marek Ignacy

B. Miecznik i sędzia grodzki, oboźny województwa mścisławskiego¹⁰⁹.

C. Stronnik króla Augusta III¹¹⁰.

Ossolińskich, nr 1422/II, Konfederacja powiatu pińskiego, 24 V 1734 r., k. 242v; „Gazety Polskie” 1735, nr 64; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 122.

¹⁰⁷ *Rodzina. Herbarz...*, t. 13, s. 26.

¹⁰⁸ Michał Stanisław Orzeszko – utrzymywał związki z Radziwiłłami, na elekcji oddał głos na Augusta III. W okresie walk o tron polski miał przejść do obozu Leszczyńskiego, co potwierdza jego wybór w 1734 r. na marszałka partykularnej konfederacji zawiązanej w Pińsku. Zapewne już w 1735 r. związał się z partią saską. Na sejmie pacyfikacyjnym (7 października) miał się domagać, podobnie jak i inni stronnicy Sasa, szybkiego wyboru marszałka sejmu w celu doprowadzenia do jak najszybszej ewakuacji wojsk rosyjskich z Rzeczypospolitej. Poseł na sejm w 1736 r. z woj. brzeskolitewskiego; AGAD, AR, dz. VI, sygn. II 65, Dariusz sejmu pacificationis w roku 1735 założonego, b.d., k. 7; BPAU i PAN w Krakowie, rkps 650 Regestr posłów z prowincji W. Ks. Lit. na sejmikach antekonwokacyjnych obranych w 1733 r., b.d., k. 94; LNNB, f. 5, Zbiór Ossolińskich, nr 1422/II, Konfederacja powiatu pińskiego, 24 V 1734 r., k. 242v; BJ, rkps 101/V, Diariusz sejmu pacificationis 1735 Die 27 septembris zaczętego, k. 29; BUW, rkps 97, Diariusz sejmu pacyfikacyjnego, 1735 r., k. 194; M.T. Wójcik, *op. cit.*, s. 131; A. Lisek, *Ku pacyfikacji...*, s. 44; *idem*, *Obóz stanisławowski na Litwie...*, s. 139; *Elektorowie królów...*, s. 156; zob. Spis posłów i senatorów na sejm 1736 r., w: H. Palkij, *Sejmy 1736 i 1738 roku...*, s. 219; *Codzienne kłopoty, wielkie interesy i podwójna elekcja. Korespondencja...*, s. 37, przyp. 157.

¹⁰⁹ *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy*, t. 9: *Województwo mścisławskie XVI–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, T. Jaszczółt, A. Radaman, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Macuk, A. Danilczyk, A. Haratym, Warszawa 2020, s. 94.

¹¹⁰ Marek Ignacy Żyrkiewicz – elektor Augusta III, wziął udział w zawiązanej przez stronników Sasa konfederacji generalnej warszawskiej w 1733 r. oraz w partykularnej konfederacji

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 4; BCz, rkps MNK 51, k. 600; „Gazety Polskie” 1735 nr 64.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

2. A. Hawryłowicz (Hauryłowicz lub Auryłowicz) Hrehory (Grzegorz) Kazimierz¹¹¹

B. Oboźny (oboźnic?), sędzia, pisarz kapturowy i poseł województwa mściławskiego¹¹².

C. Nie ustalono¹¹³.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 4; BCz, rkps MNK 51, k. 600.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 457; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

---

w woj. mściławskim. Wyznaczony przez tę konfederację do poselstwa do imperatorowej rosyjskiej, która miała przybyć do Smoleńska. Poseł na sejm pacyfikacyjny w 1735 r., deputat do Trybunału Głównego WKL w 1736 r.; LNNB, f. 145, Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, op. 1, nr 24, Excerpt z konfederacji odprawianej pod dyktando Aleksandra Wołowicza starosty sądowego, pułkownika województwa mściławskiego, 11 I 1734 r., k. 15; BCz, rkps 1689, Konfederacja Praska, 1733 r., k. 295; *Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, s. 171.

¹¹¹ „Gazety Polskie” 1735, nr 64; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., k. 127; A. Мацук, *Паслы з БКЛ...*, s. 122.

¹¹² *Urzednicy Wielkiego Księstwa Litewskiego. Spisy, t. 9: Województwo mściławskie...*, s. 101.

¹¹³ Hrehory (Grzegorz) Kazimierz Hawryłowicz – w okresie bezkrólewia miał być związany z partią wołowiczowską opowiadającą się po stronie Augusta III. Na polu elekcyjnym oddał jednak głos z woj. mściławskiego na Leszczyńskiego. Wziął udział w zawiązanej prostanisławowskiej partykularnej konfederacji 21 III 1735 r. w woj. mściławskim. Wybrany przez tę konfederację na posła do Marcina Ogińskiego, marszałka generalnej konfederacji WKL opowiadającej się po stronie Leszczyńskiego i strażnika litewskiego Antoniego Pocieja, BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., s. 127; I. Łopaciński, *Dyariusz życia*, „Biblioteka Warszawska” 3, 1855, s. 393–425; *Elektorowie królów...*, s. 70; A. Мацук, *Паслы з БКЛ...*, s. 123; *idem, Konfederacje powiatów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, s. 336.

Województwo mińskie

Powiat miński – sejmik w Mińsku, pierwotnie został zerwany, drugi doszedł do skutku z powtórными uniwersałami 9 września 1735 r.¹¹⁴

1. A. Zawisza Krzysztof Teodor

B. Chorąży miński, starosta lubowicki.

C. Stronnik króla Augusta III¹¹⁵.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 2; BCz, rkps 2250, k. 75; BJ, rkps 101/V, k. 36; „Gazety Polskie” 1735, nr 64.

E. Brak jego podpisu pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej.

2. A. Iwanowski Józef Michał Rogala

B. Podstoli wiłkomierski, rezydent do boku króla, konsyliarz województwa mińskiego¹¹⁶.

C. Stronnik króla Augusta III¹¹⁷.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 4; BCz, rkps 2250, k. 75; „Gazety Polskie” 1735, nr 64.

E. Brak jego podpisu pod uchwałą Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej.

¹¹⁴ Oprócz posłów K. Zawiszy i J. Iwanowskiego, potwierdzonych w rejestrach posłów i w „Gazetach Polskich”, w diariuszu sejmu zachowanym w BCz, rkps MNK 51, widnieją zapisy zupełne innych posłów, niepotwierdzonych w innych źródłach. Pierwszym z nich był Leon Paweł Wołodkiewicz, pułkownik woj. mińskiego, elektora Stanisława Leszczyńskiego, marszałek partykularnej konfederacji związanej w jego obronie w Mińsku 15 II 1734 r. Jego podpis widnieje także pod aktem konfederacji generalnej związanej w Wilnie. Po upadku Gdańska przebywał on u boku Leszczyńskiego w Królewcu, gdzie podpisał się jako przedstawiciel woj. mściławskiego pod manifestem potępiającym zwołanie sejmu pacyfikacyjnego. Drugim posłem miał zaś zostać Ignacy Kazimierz Bykowski, pisarz grodzki buski, poseł na sejm konwokacyjny w 1733 r. z woj. mińskiego, elektor Leszczyńskiego, który oddał głos na niego z tego województwa. Wkrótce miał podpisać się pod aktem konfederacji praskiej opowiadającej się po stronie Augusta III; BPAU i PAN, rkps 1856, Akt konfederacji województwa mińskiego, 10 II 1734 r., k. 254v–257; BCz, rkps MNK 95, Solenna Konfederacji Rzeczypospolitej Polskiej manifestacja Ojczyźnie swojej ogłoszona i naznaczona i całej Europy poetencyi dla informacji terażniejszego stanu swojego, 30 VII 1735 r., k. 329; BCz, rkps 1689, Konfederacja Praska, Praga, 5 X 1733 r., k. 295; VL, t. 6, s. 301; *Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego...*, t. 1, s. 382; *Elektorowie królów...*, s. 23, 257; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 122; A. Lisek, *Obóz stanisławowski na Litwie...*, s. 134.

¹¹⁵ Krzysztof Teodor Zawisza – elektor Augusta III, oddał głos na niego z woj. trockiego. W końcu września 1735 r. uczestniczył w audyencji u króla Augusta III, do której doszło na zamku w Warszawie. Poseł na sejm pacyfikacyjny w 1735 r. z woj. mińskiego; „Gazety Polskie” 1735, nr 64; *Elektorowie królów...*, s. 271.

¹¹⁶ A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 123.

¹¹⁷ Józef Iwanowski na sejmie elekcyjnym opowiedział się za kandydaturą elektora saskiego Fryderyka Augusta II; *Elektorowie królów...*, s. 74.

Powiat mozyrski – sejmik w Mozyrzcu

1. A. Oskierka Gerwazy Ludwik

B. Starosta sądowy i pułkownik powiatu mozyrskiego.

C. Na sejmie opowiedział się po stronie króla Augusta III¹¹⁸.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 4; BCz, rkps MNK 51, k. 600v; „Gazety Polskie” 1735, nr 61.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

2. A. Wolbek Józef

B. Starosta domanowicki, porucznik powiatu mozyrskiego¹¹⁹.

C. Nie ustalono¹²⁰.

¹¹⁸ Gerwazy Ludwik Oskierka – przedstawiciel znaczącego rodu szlacheckiego w woj. mińskim, obok m.in. Zawiszów i Wolbeków. Obrany w okresie bezkrólewia po śmierci Augusta II na marszałka sądu kapturowego. Zaliczany do stronników Czartoryskich. Na sejmie konwokacyjnym wyznaczony deputatem do paktów konwentów. Uczestniczył w sejmiku relacyjnym po sejmie konwokacyjnym, proponując, aby na sejm elekcyjny wybrać 10-osobową delegację poselską. Projekt ten jednak upadł. Elektor Stanisława Leszczyńskiego, oddał głos na niego z woj. mińskiego. Wziął udział w poselstwie z pow. mozyrskiego do Leszczyńskiego po jego wyborze na króla – wybrany za rezydenta do boku Leszczyńskiego. Przebywał wraz z nim w Gdańsku, po kapitulacji miasta w lipcu przed wojskami rosyjskimi dostał się do niewoli. Na sejmiku przedsejmowym w 1735 r. był już zaliczany do stronników Sasa. Utrzymywał kontakty zarówno z Czartoryskimi, jak i Radziwiłłami. 12 września wojska rosyjskie miały opuścić już jego majątek za sprawą kasztelana nowogródzkiego Bogusława Niezabitowskiego, związanego z partią saską. W 1736 r. wybrany do Trybunału Litewskiego; BPAU i PAN, rkps 1856, Instrukcja od powiatu mozyrskiego, Warszawa, 18 IX 1733 r., k. 1040; AGAD, Zbiór Komierowskich, t. 62/82, Actus submissionis Magnatum Gedani existentium ex Consilio mutuo Duci de Veysenfels ad Castra transmissus, 1734 r., k. 557; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., s. 133; *Elektorowie królów...*, s. 157; A. Lisek, *Ku racyfikacji...*, s. 43; A. Мацук, *Мазырская шляхта ў час бес-каралеўя 1733–1735 гг.*, „Гістарычна-археалагічны зборнік” 30, 2015, s. 80; *idem*, *Паслы з ВКЛ...*, s. 124; Z. Zielińska, *Gerwazy Ludwik Oskierka h. Murdelio*, w: PSB, t. 24, Wrocław 1979, s. 358–360; M. Sawicki, *Honor w mentalności szlachty województwa mińskiego w czasach saskich, w świetle korespondencji*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny” 4, 2007, s. 142.

¹¹⁹ „Gazety Polskie” 1735, nr 61.

¹²⁰ Józef Wolbek – elektor Stanisława Leszczyńskiego, oddał głos na niego z pow. mozyrskiego woj. mińskiego, z którym był związany. 18 IX 1733 r. podpisał na polu elekcyjnym instrukcję skierowaną do Leszczyńskiego, związany z Czartoryskimi. Można sądzić, że jeszcze przed sejmem poparł Augusta III, przemawia za tym jego związek z rodziną Oskierków, którzy poparli już Augusta III, kwestia ta wymaga jednak uściślenia; BPAU i PAN, rkps 1856, Instrukcja od powiatu mozyrskiego do Stanisława Leszczyńskiego, b.m., 1733 r., k. 1040; BOss, rkps 3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 4; BCz, rkps MNK 51, k. 600v; „Gazety Polskie” 1735, nr 61.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

Powiat rzeczyccki – sejmik w Rohaczewie

1. A. Kielczewski Michał Daniel

B. Wojski i pisarz grodzki rzeczyccki.

C. Nie ustalono¹²¹.

D. BCz, rkps MNK 51, k. 600v; LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 4.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 28.

2. A. Kłunowski (Kłankowski lub Kłunkowski)? Kasper Antoni

B. Cześnik żytomierski¹²².

C. Nie ustalono.

D. LNNB, f. 145, op. 1, nr 24, k. 1; BCz, rkps MNK 51, k. 600v.

E. Podpisał uchwałę Rady Generalnej Konfederacji Warszawskiej; BCz, rkps MNK 578, k. 453; BK, rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.], k. 27.

Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r., s. 134; *Elektorowie królów...*, s. 255; A. Мацук, *Мазырская шляхта...*, s. 77, 80; *idem*, *Паслы з ВКЛ...*, s. 124.

¹²¹ Michał Kielczewski – wziął udział w sejmie elekcyjnym w 1733 r., niestety brak informacji po której stronie się opowiedział. Według metrykanta koronnego Andrzeja Cichockiego w 1735 r. miał przebywać w Królewcu z misją, która zakończyła się niepowodzeniem. Można sądzić, że chodziło o pozyskanie stronników Leszczyńskiego (informacja ta wymaga uściślenia). Wybrany trzykrotnie na posła na sejm; AGAD, AR, dz. XXXIV, sygn. 364, Gazeta pisana z Warszawy, 13 VIII 1735 r., k. 29; A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 123; *idem*, *Соймікі Рэчыцкага павета ў Рагачове 1735–1763 гг. Віды, месца правядзення, удзельнікі і соймавае прадстаўніцтва*, w: *Рагачоўскія чытанні – 2016: матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай Дню беларускага пісьменства (г. Рагачоў, 3 верасня 2016 года)*, red. І.І. Капылюў, Мінск 2016, s. 110–115; *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 6, oprac. S.H. Uruski, Warszawa 1909, s. 309.

¹²² A. Мацук, *Паслы з ВКЛ...*, s. 123; *idem*, *Соймікі Рэчыцкага павета ў Рагачове...*, s. 110–115.

Streszczenie

27 września 1735 r. w Warszawie rozpoczął obrady sejm pacyfikacyjny zwołany przez króla Augusta III. Jego obrady miały trwać do 8 października. Głównym jego celem było ostateczne zakończenie działań wojennych i wyprowadzenie wojsk interwencyjnych z Rzeczypospolitej. Na sejmie Wielkie Księstwo Litewskie było reprezentowane przez 48 posłów wybranych na sierpniowych sejmikach przedsejmowych. Ich wybór potwierdza fakt, że wszystkie sejmiki doszły do skutku. Warto zauważyć, że większość posłów należała do średniej szlachty i często byli oni związani z określonymi frakcjami magnackimi. Służąc im, przy okazji zabiegali o własne korzyści i interesy. 10 posłów pełniło już wcześniej funkcje poselskie na sejmie konwokacyjnym, a 24 wzięło udział w sejmie elekcyjnym. Łącznie w trakcie trwania sejmu pacyfikacyjnego głos miało zabrać około 14 posłów z Wielkiego Księstwa, w sumie 31 razy. Należy przyjąć z dużym prawdopodobieństwem, że około 30 posłów było już związanych z obozem saskim na sejmie. Liczba ta mogła być jeszcze większa, gdyż pod uchwałami proaugustowskiej rady konfederacji zwołanej 9 listopada 1735 r. po niedoszłym sejmie podpisać się miało aż 44 posłów. Zastanawiająca jest jednak wiarygodność tych podpisów, składanych pod wpływem gróźb i obaw przed represjami ze strony stronników Sasa. Warto jednak zauważyć, że posłowie opowiadający się za szybkim wyborem marszałka sejmu to z reguły stronnicy Sasa. Skądinąd przeciwnicy to zwolennicy króla Stanisława Leszczyńskiego, domagający się wycofania wojsk rosyjskich przez przystąpieniem do wyboru marszałka. W tej sytuacji sejm został zerwany, do czego przyczynili się także posłowie litewscy.

List of Deputies from the Grand Duchy of Lithuania and Their Attitudes at the 1735 Pacification Sejm Summary

On 27 September 1735 in Warsaw, the Pacification Sejm convened by King Augustus III began its proceedings. The sessions were to last until 8 October 1735. The Sejm's primary purpose was to end war hostilities and to lead the intervention troops out of the Commonwealth. The Grand Duchy of Lithuania was represented by 48 deputies elected at pre-Sejm sejmiks held in August. Their election was confirmed by the fact that all the sejmiks were held and concluded. It is worth noting that most of the deputies were from the middle nobility, often associated with specific magnate factions. While serving them, the noblemen also sought to maximise their own benefits and interests. Ten deputies had already performed parliamentary functions at the Convocation Sejm, and twenty-four took part in the Election Sejm. About fourteen Lithuanian deputies were to speak during the proceedings of the Pacification Sejm, 31 times in total. Therefore, it should be assumed that about thirty deputies were already associated with the Saxon camp with a high degree of probability. This number could have been even greater because the resolutions of the pro-Augustus confederation council convened on 9 November 1735 after the would-be Sejm were to be signed by as many as forty-four deputies. One wonders, however, about the credibility of those signatures, made under threat and fear of reprisals from Saxon supporters. However, it is worth noting that the deputies in favour of a quick election of the Sejm Marshal were usually supporters of the Saxon. The opponents supported King Stanisław Leszczyński, who demanded that Russian troops be withdrawn before the Marshal would be chosen. In this situation, the Sejm was broken, to which the Lithuanian deputies also contributed.

Bibliografia

Źródła archiwalne

- Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (AGAD), Archiwum Warszawskie Radziwiłłów (AR), dz. IV, sygn. 404; dz. V, sygn. 347, 7290, 8880, 11536, 11822, 13425, 13846, 14874, 17024; dz. VI, sygn. II 63, II 65, II 80a; dz. XXXIV, sygn. 364; Archiwum Ordynacji Roskiej, sygn. LII 28; Zbiór Komierowskich, t. 1/1, 62/82; Archiwum Królestwa Polskiego, teka 9; Zbiór Ignacego Przyjemskiego, t. 3.
- Archiwum Państwowe w Gdańsku (APG), Akta miasta Gdańska, Bibliotheca Archivi, sygn. R/Ff,10; Akta miasta Gdańska, Recesy Stanów Prus Królewskich, sygn. 29/217.
- Biblioteka Jagiellońska w Krakowie (BJ), rkps 101/IV, 101/V, 3738.
- Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk (BK), rkps 311104, Uchwała Rady Generalnej Konfederacji, b.m. i d. [1735 r.].
- Biblioteka Książąt Czartoryskich w Krakowie (BCz), rkps 571, 574, 2250, 2676, 1689; MNK 50, MNK 51, MNK 578.
- Biblioteka Narodowa w Warszawie (BN), rkps 9114 II; Resultatum Przytomnych ad latus J.K. Mości Skonfederowanych Rzepltey Stanów. W Warszawie Dnia VI. Miesiąca Czerwca, Roku Pańskiego. MDCCXXXV. Sub Vinculo Generalney Konfederacji Expedyowane. W Warszawie w Drukarni J.K. Mości y Rzepltey, Kolegium XX. Sebolarum Piarum, b.m. i d.
- Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie (BPAU i PAN), rkps 650, 1060, 1856.
- Biblioteka Raczyńskich, rkps 15.
- Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie (BUW), rkps 97, 716.
- Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu (BOss), rkps 303, 348, 2869, 3577 (3577/II, Suffragia Województw i Ziem Koronnych i W.K. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Księstwa Litewskiego Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego Żmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflanckiego i Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, 25 VIII 1733 r.), 3578.
- Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаніка, Львів (LNNB), f. 5, Zbiór Ossolińskich, nr 708/I; 1422/II; f. 145, Archiwum Jabłonowskich z Bursztyna, op. 1, nr 24.

Źródła drukowane

- Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, wyd. M. Jusupović, Warszawa 2019.
- Akta zjazdów stanów Wielkiego Księstwa Litewskiego*, t. 1: *Okresy bezkrólewi (1572–1576, 1586–1587, 1632, 1648, 1696–1697, 1706–1709, 1733–1735, 1763–1764)*, oprac. H. Lulewicz, Warszawa 2006.
- Bartoszewicz K., *Pamiętnik Tadeusza Ogińskiego*, „Przegląd Historyczny” 18, 1914, nr 1, s. 69–83.
- Codzienne kłopoty, wielkie interesy i podwójna elekcja. Korespondencja radziwiłłowskich urzędników z księżną Anną z Sanguszków Radziwiłłową i jej synem Michałem Kazimierzem z 1733/1734 roku*, wyd. J. Dygdała, Warszawa 2013.
- Diarium des Reichs – Tages der Vereinigung sonst sejm pacificationis genannt*, Warschau 1735.
- Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*, oprac. J. Dunin-Borkowski, M. Dunin-Źasowicz, Lwów 1910.
- „Gazety Polskie” 1735, nr 29, 35, 36, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 71, 72.
- Korespondencja Józefa Andrzeja Załuskiego 1724–1736*, oprac. B. Kupść, K. Muszyńska, Wrocław 1967.

- Matuszewicz M., *Diariusz życia mego*, t. 2: 1758–1764, oprac. i wstęp B. Królikowski, koment. Z. Zielińska, Warszawa 1986.
- Ostrowski-Daneykowicz J., *Swada polska i łacińska albo miscellanea oratorskie*, t. 1, Lublin 1745.
- Volumina legum* (VL), t. 6, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1859.

Акты издаваемые Виленскою Археографическою комиссиею для разбора древних актов, т. 13, Вильна 1886 / Akty izdawaemye Vilenskoju Arkheograficheskoiu kommissieiu dlia razbora drevnikh aktov, t. 13, Vil'na 1886.

Opracowania

- Ciesielski T., „Gorący” koniec lata i początek jesieni 1733 roku. Początki rosyjskiej interwencji zbrojnej w Rzeczypospolitej, w: *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru – między prawami a obowiązkami*, red. M. Markiewicz, D. Rolnik, F. Wolański, Katowice 2016, s. 465–489.
- Deputaci Trybunału Głównego Wielkiego Księstwa Litewskiego: 1697–1794*. Spisy, t. 2, oprac. A. Rachuba, Warszawa 2004.
- Honik Z., *Urząd podwojewódzkiego w Wielkim Księstwie Litewskim. Studium historyczne*, Wilno 1935.
- Jusupović M., *Instrukcje kowieńskie z lat 1733–1795 jako głos szlachty w sprawach powiatowych*, „Klio. Czasopismo Poświęcone Dziejom Polski i Powszechnym” 50, 2019, nr 3, s. 35–58.
- Jusupović M., *Prowincjonalna elita litewska w XVIII wieku. Działalność polityczna rodziny Zabiellów w latach 1733–1795*, Warszawa 2014.
- Jusupović M., *Uczestnicy sejmików kowieńskich w czasach Augusta III i Stanisława Augusta Poniatowskiego – teoria i praktyka*, „Rocznik Lituanistyczny” 2, 2016, s. 127–142.
- Kantecki K., *Stanisław Poniatowski, kasztelan krakowski, ojciec Stanisława Augusta*, t. 1, Poznań 1880.
- Konopczyński W., *Chronologia sejmów polskich 1493–1793*, Kraków 1948.
- Kossakowski S.K., *Monografie historyczno-genealogiczne niektórych rodzin polskich*, t. 2, Warszawa 1860.
- Kriegseisen W., *Ewangelicy polscy i litewscy w epoce saskiej (1696–1763). Sytuacja prawna, organizacja i stosunki międzywyznaniowe*, Warszawa 1996.
- Kriegseisen W., *Sejm Rzeczypospolitej szlacheckiej (do 1763 roku). Geneza i kryzys władzy ustawodawczej*, Warszawa 1995.
- Link-Lenczowski A., *Ferdynand Fabian Plater*, w: PSB, t. 26, Wrocław 1981, s. 653–654.
- Lisek A., *Działalność polityczna wojewody podlaskiego Michała Józefa Sapiehy i innych przedstawicieli tego Domu w okresie powtórnej elekcji Stanisława Leszczyńskiego w 1733 roku*, w: *Sapiehowie epoki Kodnia i Krasiczyna*, red. K. Stępnik, Lublin 2007, s. 413–428.
- Lisek A., *Ku pacyfikacji. Rozpad obozu stanisławowskiego na Litwie w okresie wojny o tron polski w latach 1735–1736*, „Limes. Studia i Materiały z Dziejów Europy Środkowo-Wschodniej” 2015, nr 8, s. 22–72.
- Lisek A., *Litwini na sejmie elekcyjnym w 1733 roku*, w: *Z dziejów XVII i XVIII wieku. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Michałowi Komarzyńskiemu*, red. J. Kwak, Katowice 1997, s. 138–154.
- Lisek A., *Obóz stanisławowski na Litwie w okresie wojny o tron polski do zawięzania konfederacji generalnej wileńskiej (1733–1734)*, „Studia Historyczne” 50, 2007, nr 2, s. 127–141.
- Macuk A., *Konfederacje powiatów Wielkiego Księstwa Litewskiego w obronie Stanisława Leszczyńskiego w latach 1733–1734*, w: *Król a prawo stanów do oporu*, red. M. Markiewicz, E. Opaliński, R. Skowron, Kraków 2010, s. 319–340.

- Macuk A., *Szlachta województwa nowogródzkiego wobec elekcji Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III w 1733 r.*, „Przegląd Historyczny” 96, 2005, nr 1, s. 41–60.
- Olszewski H., *Doktryny prawno-ustrojowe czasów saskich 1697–1740*, Warszawa 1961.
- Olszewski H., *Nowe materiały do chronologii sejmów polskich*, „Czasopismo Prawno-Historyczne” 9, 1957, nr 2, s. 229–258.
- Palkij H., *Sejmy 1736 i 1738 roku. U początków nowej sytuacji politycznej w Rzeczypospolitej*, Kraków 2000.
- Palkij H., *Antoni Ludwik Dusicki Rudomina*, w: PSB, t. 32, Wrocław 1989–1991, s. 668–670.
- Rachuba A., *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002.
- Rachuba A., *Uczestnicy sejmików litewskich w latach 1565–1764*, w: *Po unii – sejmiki szlacheckie w Rzeczypospolitej XVI–XVIII wiek*, red. H. Lulewicz, M. Wagner, Siedlce 2013, s. 15–30.
- Rodzina. *Herbarz szlachty polskiej*, t. 6, 10, 13, 14, oprac. S.H. Uruski, Warszawa 1909, 1913, 1916, 1917.
- Sajkowski A., *Niesiołowski Kazimierz Ignacy*, w: PSB, t. 23, Wrocław 1978, s. 55–56.
- Sawicki M., *Honor w mentalności szlachty województwa mińskiego w czasach saskich, w świetle korespondencji*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny” 4, 2007, s. 141–153.
- Staszewski J., *August III Sas*, Wrocław 1989.
- Szklarska E., *Próby pacyfikacji Rzeczypospolitej w latach 1734–1736. Zabiegi o pozyskanie stronników Leszczyńskiego dla obozu Wettyna*, „Rocznik Gdański” 46, 1986, nr 1, s. 169–180.
- Szklarska E., *Sprawa ewakuacji wojsk obcych na sejmie pacyfikacyjnym 1735 roku*, w: *Miscellanea res Polonorum, Brittanorum ac Judaeorum illustrantia*, red. J. Basista i in., Kraków 2015, s. 71–81.
- Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku*, t. 9: *Urzędnicy inflanccy XVI–XVIII wieku*. Spisy, oprac. K. Mikulski, A. Rachuba, Kórnik 1994.
- Urzędnicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku*, t. 11: *Urzędnicy centralni i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego XIV–XVIII wieku*. Spisy, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, Kórnik 1994.
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Spisy, t. 1: *Województwo wileńskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2004.
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Spisy, t. 2: *Województwo trockie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, Warszawa 2009.
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Spisy, t. 3: *Księstwo Żmudzkie XV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Haratym, Warszawa 2015.
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Spisy, t. 4: *Ziemia smoleńska i województwo smoleńskie XIV–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, Warszawa 2003.
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Spisy, t. 5: *Ziemia połocka i województwo połockie XIV–XVIII wiek*, red. H. Lulewicz, oprac. H. Lulewicz, A. Rachuba, A. Haratym, A. Macuk, A. Radaman, współpr. W. Hańbrowicz, P.P. Romaniuk, Warszawa 2018.
- Urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Spisy, t. 9: *Województwo mściławskie XVI–XVIII wiek*, red. A. Rachuba, oprac. H. Lulewicz, T. Jaszczół, A. Radaman, A. Rachuba, P.P. Romaniuk, A. Macuk, A. Danilczyk, A. Haratym, Warszawa 2020.
- Wićko D., *Silva rerum z XVIII wieku z pamiętnikiem Michała Adama Śliźnia (1691–1752) ze zbiorów Biblioteki Narodowej Białoruskiej w Mińsku*, „Zapiski Historyczne” 2010, nr 3, s. 99–110.
- Wójcik M.T., *Przemoc, presja, konflikty na sejmikach brzeskim i pińskim w dobie saskiej w świetle pamiętników i korespondencji*, „Wschodni Rocznik Humanistyczny” 6, 2009, s. 93–134.
- Wróbel Ł., *Hylzenowie, Platerowie i Tyzenhauzowie. Szlachta inflancka i jej rola w życiu politycznym osiemnastowiecznej Rzeczypospolitej*, „Res Gestae. Czasopismo Historyczne” 6, 2018, s. 175–185.
- Zakrzewski A.B., *Marszałek powiatowy Wielkiego Księstwa Litewskiego marszałkiem sejmikowym (XVI–XVIII w.)*, w: *Parlament, prawo, ludzie. Studia ofiarowane Profesorowi Juliuszowi Bardachowi w sześćdziesięciolecie pracy twórczej*, red. S. Russocki, Warszawa 1996, s. 356–361.

Zakrzewski A.B., *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w. – ustrój i funkcjonowanie: sejmik trocki*, Warszawa 2000.

Zielińska Z., *Gerwazy Ludwik Oskierka h. Murdelio*, w: PSB, t. 24, Wrocław 1979, s. 358–360.

Zielińska Z., *Józef Karol Sapieha*, w: PSB, t. 35, Warszawa–Kraków 1994, s. 30–31.

Мацук А., *Віцебскія пасольскія соймкі ў панаванне Аўгуста III у 1735–1763 гг.* „Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки” 2019, nr 1, s. 121–128 / Matsuk A., *Vitsebskiia posolskiia soimiki u panavanne Auhusta III u 1735–1763 hh.*, „Vestnik Polockogo gosudarstvennogo universiteta. Seriiia A. Gumanitarnye nauki” 2019, nr 1, s. 121–128.

Мацук А., *Войска як інструмент усталявання ўлады Аўгуста III у ВКЛ у 1733–1735 гг.* „Беларускі Гістарычны Агляд” 15, 2009, s. 329–363 / Matsuk A., *Voiska iak instrument ustalavannaiia ulady Auhusta III u VKL 1733–1735 hh.*, „Belaruski Histarychny Ahliad” 15, 2009, s. 329–363.

Мацук А., *Деятельность Леона Казимира Шемета в общественно-политической жизни ВКЛ в первой трети XVIII в.*, w: *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Personalijos, idėjos, refleksijos*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2020 (XVIII amžiaus studijos, t. 6), s. 57–70 / Matsuk A., *Deiatel'nost' Leona Kazimira Schemeta v obshchestvenno-politicheskoi zhizni VKL v pervoi treti XVIII v.*, w: *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Personalijos, idėjos, refleksijos*, red. R. Šmigelskytė-Stukienė, Vilnius 2020 (XVIII amžiaus studijos, t. 6), s. 57–70.

Мацук А., *Мазырская шляхта ў час бес-каралеўя 1733–1735 гг.* „Гістарычна-археалагічны зборнік” 30, 2015, s. 75–81 / Matsuk A., *Mazyrskaia shliakhhta u chas bes-karaleiia 1733–1735 hh.*, „Histarychna-arkhealahichny zbornik” 30, 2015, s. 75–81.

Мацук А., *Паслы з ВКЛ на сойм Рэчы Паспалітай 1735 г.* „Гістарычна-археалагічны зборнік” 32, 2017, s. 199–126 / Matsuk A., *Pasly z VKL na soim Rėchy Paspalitaï 1735 h.*, „Histarychna-arkhealahichny zbornik” 32, 2017, s. 199–126.

Мацук А., *Полацкае ваяводства ў XVIII ст. Ваявода, шляхецкая эліта, соймкі*, Мінск 2014 / Matsuk A., *Polatskae vaiavodstva u XVIII st. Vaiavoda, shliakhetskaiia elita, soimiki*, Minsk 2014.

Мацук А., *Соймкі Рэчыцкага павета ў Рагачове 1735–1763 гг. Віды, месца правядзення, удзельнікі і соймавае прадстаўніцтва*, w: *Рагачоўскія чытанні – 2016: матэрыялы навукова-практычнай канферэнцыі, прысвечанай Дню беларускага пісьменства (г. Рагачоў, 3 верасня 2016 года)*, red. І.Л. Капылоў, Мінск 2016, s. 108–116 / Matsuk A., *Soimiki Rėchyt'skaha paveta u Rahachove 1735–1763 hh. Vidy, mesta praviadzennia, udzel'niki i soimavae pradaŭnitstva*, w: *Rahachoi'skiia tsytanni – 2016: materyialy navukova-praktychnai kanferentsyi, prysvechanaï Dniï belaruskaha pi'smenstva (h. Rahachoi, 3 verasnia 2016 hoda)*, red. І.Л. Капылоў, Мінск 2016, s. 108–116.

Мацук А., *Шляхта ўсходніх ваяводстваў Вялікага Княства Літоўскага і расійскія войскі пад час „вайны за польскую спадчыну” 1733–1735 гг.* „Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А. Гуманитарные науки” 2015, nr 1, s. 35–43 / Matsuk A., *Shliakhhta uskhodnikh vaiavodstvaï Vialikaha Knastva Litoŭskaha i rasiiskiiia voiski pad chas „vainy za pol'skoiu spadchynu” 1733–1735 hh.*, „Vestnik Polockogo gosudarstvennogo universiteta. Seriiia A. Gumanitarnye nauki”, nr 1, 2015, s. 35–43.

Мацук А., *Ян Буйніцкі лідар шляхты Полацкага ваяводства ў панаванне Аўгуста III*, w: *Szlachta i ziemiaństwo na pograniczu kultur dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, red. D. Michaluk, K. Mikulski, Warszawa 2016, s. 86–96 / Matsuk A., *Jan Buinitski lider shliakhthy Polatskaha vaiavodstva u panavanne Auhusta III*, w: *Szlachta i ziemiaństwo na pograniczu kultur dawnej Rzeczypospolitej od XVI do początku XX wieku*, red. D. Michaluk, K. Mikulski, Warszawa 2016, s. 86–96.

Adam Lisek – dr, absolwent Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W 1999 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych. Jest autorem artykułów i publikacji związanych tematycznie z północno-wschodnią Małopolską i Wielkim Księstwem Litewskim w XVIII w., głównie dotyczących przedostatniego bezkrólewia i wojny o tron polski w latach 1733–1736. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział Katowice, członek Towarzystwa Naukowego w Przemyślu, Stowarzyszenia Pamięci Armii Krajowej Oddział Katowice i Rady Muzeum w Chorzowie od 2007 do 2011 r. E-mail: adamlisek65@gmail.com